

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD
UNİVERSİTETİ

“Beynəlxalq münasibətlər” kafedrası

Magistr pilləsi üçün

**AZƏRBAYCANIN XARİCİ
SİYASƏT PROBLEMLƏRİ**

fənninin

P R O Q R A M I

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirinin 05 dekabr 2011-ci il tarixli
2017 nömrəli əmri ilə qrif verilmişdir.

BAKİ – 2011

Proqram Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin
«Beynəlxalq münasibətlər» kafedrasında hazırlanmışdır.

Tərtibçi: dos. S.M.Gözəlova

Redaktor: prof. B.M.Abdullayev

Rəyçilər: dos. M.M.Quliyev
dos. R.M.Qurbanov

Fənnin proqramı

1-ci mövzu Giriş

Fənnin predmeti və əsas problemləri. Onun tədrisinin məqsədi və başlıca vəzifələri. Azərbaycanın XX yüzillikdəki xarici siyasətinin dövrləşdirilməsi məsələləri. Fənnə dair başlıca qaynaqlar və ədəbiyyat.

2-ci mövzu Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti diplomatiyasının ilk addımları və problemləri

AXC-nin elanı. «İstiqlal Bəyannaməsi» və AXC-nin xarici siyasətinin əsas vəzifələri, istiqamətləri, prinsipləri. AXC Xarici İşlər nazirliyinin (XİN) fəaliyyətinin təşkili. Azərbaycan dövlətinin de-fakto tanınması prosesi. Xarici dövlətlərin Azərbaycandakı diplomatik nümayəndəliklərinin fəaliyyətə başlaması.

Azərbaycan-Osmanlı münasibətləri: orta əsrlərin hərbi-siyasi qarşıdurmasından müttəfiqliyə doğru. Osmanlı dövləti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti arasında dostluq (Batumi) müqaviləsi (4.VI.1918) və ona əlavə sazişlər. (Müqavilənin bağlanması səbəbləri; onun 4-cü maddəsi. Müqaviləyə əlavə «Azərbaycanın Türkiyədən hərbi müdaxilə istəməsi» sərəhədi). AXC-nin ilk beynəlxalq müqaviləsinə dair baxışlar. Müqavilənin gerçəkləşdirilməsi sahəsində ilkin tədbirlər.

Azərbaycanın xarici siyasət xəttinə dair mövqelər və mübahisələr: «İlhaqçılar»la (Osmanlı hərbiçiləri və klerikallar) Milli Şura arasında qarşıdurma. «İyun böhranı»nın aradan qaldırılması.

Azərbaycan-Osmanlı yaxınlaşması və Almaniyanın mövqeyi: Qafqazın nüfuz dairələrinə bölünməsi haqqında gizli alman-türk müqaviləsi (İstanbul, 27.IV.1918). Almaniyanın Ba-

kı nefti ilə bağlı planları. Alman-gürcü müqaviləsi (28.V.1918), Almaniyanın Gürcüstandakı nümayəndəsi fon Kressin İstanbul danışıqları (17.VI.1918), Alman Ali Baş Komandanlığının xüsusi müşavirəsi (Spa, 2-3.VII.1918) və Bakı nefti məsələsi. Almaniyanın «Böyük siyasi səhvi» - Brest/Litovsk müqaviləsinə əlavə («Bakı sazişi», 27.VIII.1918). Almaniya-Osmanlı protokolu (23.IX.1918).

Dördlər İttifaqı ilə Qafqaz dövlətlərinin İstanbul konfransı məsələsi və Azərbaycan. Konfransın alınmamasının səbəbləri. İngilispərəst Sentrokaspi (Mərkəzi Xəzər) diktaturasının süqutu. Bakının azad edilməsi (15.IX.1918) və onun siyasi əhəmiyyəti.

Ə.Topçubaşının İstanbul missiyası: diplomatik görüşlər və danışıqlar (X-XI.1918). Onun Antanta ölkələrinin İstanbuldakı Fəxri nümayəndələrinə Memorandumu. Mərkəz dövlətlərinin paytaxtlarına diplomatik missiya göndərilməsi ideyası.

Mudros müqaviləsinin (30.X.1918) Azərbaycan üçün nəticələri. Barışığın Azərbaycana aid maddələrinə Ə.Topçubaşının etiraz notası. Azərbaycan hökumətinin təmsilçiləri ilə ingilis generalı Tomson arasındakı Ənzəli danışıqları (XI.1918). Tomsonun bəyannaməsi. AXC diplomatiyası Antanta (ingilis) "idarəçiliyi" şəraitində.

3-cü mövzu

Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminə qatılması

Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa olunması (1991, 18 oktyabr) və dünya dövlətləri tərəfindən tanınması; BMT üzvlüyünə qəbul olunması (2 mart 1992) və beynəlxalq münasibətlərin subyektinə çevrilməsi; Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminə qatılması və müstəqil xarici siyasət yürütməsini çətinləşdirən daxili və xarici faktorlar; Azərbaycanın geosiyasi, geoiktisadi və geostrateji mövqeləri və bunların onun beynəlxalq əlaqələrinə təsiri Azərbaycanın strateji inkişaf seçimi və bunun ölkənin beynəlxalq vəziyyətinə təsiri; Azərbaycanın

enerji siyasəti və Qərbbə inteqrasiya meylləri; Azərbaycanın Şərqi-Qərbi əlaqələrindəki əlverişli mövqeyi və bundan istifadə cəhdləri Azərbaycanın qlobal iqtisadi, siyasi, təhlükəsizlik problemləri və beynəlxalq təşkilatlarla bu istiqamətdə həyata keçirdiyi siyasət.

4-cü mövzu

Azərbaycanın xarici siyasət fəaliyyətinin formalaşması və inkişafı

Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas vəzifələri və onun reallaşdırılması yolları; xarici siyasətin əsas xüsusiyyətləri və onun xarakteristikası; xarici siyasətin mahiyyəti və prinsipləri; xarici siyasət və beynəlxalq hüquq; Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas mərhələləri və onu səciyyələndirən cəhətləri; xarici siyasətin konstitusiyaya təminatı, beynəlxalq münasibətlərin reallıqları və ondan yararlanma yolları; Azərbaycanın xarici siyasəti, BMT Nizamnaməsi, ATƏT-in əsas prinsipləri digər beynəlxalq hüquq normaları; Azərbaycanın xarici siyasətinin Heydər Əliyev konsepsiyası və onun həyata keçirilməsi.

Azərbaycanın xarici siyasət istiqamətlərini şərtləndirən amillər; xarici siyasətin əsas istiqamətləri və onların həyata keçirilməsi (Rusiya və MDB ölkələri; Cənubi Qafqazın qonşu dövlətləri; Türkiyə, İran və digər İslam ölkələri; Qərbin aparıcı dövlətləri və ABŞ; Cənub-Şərqi Asiya ölkələri; beynəlxalq və regional təşkilatlar; xüsusi istiqamət kimi – Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ probleminin həlli; Azərbaycanın enerji siyasəti və yeni neft strategiyasının reallaşdırılması; terrorizmə qarşı beynəlxalq mübarizədə iştirak və s.

Xarici siyasət prioritetlərinin müəyyən edilməsi yolları və vasitələri; xarici siyasət prioritetlərinə təsir göstərən amillər; xarici siyasət prioritetlərinin müəyyən edilməsi, açıqlanması və həyata keçirilməsi; xarici siyasət prioritetləri ilə beynəlxalq münasibətlərin reallıqları arasındakı bağlılıq və əlaqə; Azərbaycanın müasir xarici siyasət prioritetləri; daxili və xarici resursların ölkənin ərazi bütövlüyünün, suveren dövlət hüquqlarının və

təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəldilməsi; xarici aləmin təsir gücünə malik olan bütün aktorları ilə tərəfdaşlıq münasibətlərinin qurulması; ölkənin regional inteqrasiya proseslərində iştirakı və bundan milli maraqlar naminə maksimum istifadə edilməsi; dünyada baş verən transmilli qloballaşma, demokratiqləşmə və inteqrasiya proseslərində iştirak; yeni neft strategiyasının həyata keçirilməsi və onun təhlükəsizliyinin təmin olunması; ölkənin iqtisadi təhlükəsizliyinin, manatın sabitliyinin təmin olunması; ərzaq, ekologiya, informasiya, ideoloji və s. asılılığın aradan qaldırılması; Qərbin qabaqcıl və inkişaf etmiş strukturlarına inteqrasiya (iqtisadi, siyasi, təhlükəsizlik, informasiya və s. sahələrdə); dünya azərbaycanlılarının mənəvi birliyinin təmin edilməsi və qorunması.

Xarici siyasətin daxili və xarici resursları) maddi resurslar – coğrafi, demoqrafik, iqtisadi, hərbi; qeyri-maddi resurslar – siyasi, sosial, reputasiya (imic), ideoloji, mədəni, informasiya, elmi-texniki və təhsil; xarici resurslar - dövlətlərlə, təşkilatlarla münasibətlər, beynəlxalq ictimai rəyə çıxış və ona təsir imkanları, diaspora ilə işin səviyyəsi; xarici siyasət mexanizmlərinin müəyyən edilməsi və həyata keçirilməsi; vəzifələrin, məqsədlərin və onu həll etməyin düzgün strategiyasının və taktikasının hazırlanması; dünya siyasətinin mövcud vəziyyətinin və tendensiyalarının düzgün müəyyənəşdirilməsi və praktik siyasət yürüdülməsi; beynəlxalq maraqlar sistemində adekvat yanaşma və milli maraqların düzgün qoyulması; xarici siyasət mexanizmlərinin yaradılması və fəaliyyətinin təmin olunması; rəsmi strukturlar – Prezident, Parlament, Xarici İşlər Nazirliyi, digər rəsmi strukturların xarici siyasət fəaliyyətində iştirakı və ümumi koordinasiyası; xarici ölkələrdə diplomatik nümayəndəliklərin və ölkə daxilində xarici nümayəndəliklərin fəaliyyətinin düzgün yönəldilməsi və idarə olunması; xarici və milli institutların, siyasi, ictimai təşkilatların, kütləvi-informasiya vasitələrinin, milli elitənin, milli, dini və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının imkanlarından xarici siyasət vəzifələrinin reallaşdırılması işində istifadə edilməsi və s.

5-ci mövzu

Azərbaycanın Amerika ölkələri ilə münasibətləri

Şimali, Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələri dünya siyasətində; Amerika ölkələrinin əhali, ərazi və digər geosiyasi xarakteristikası.

ABŞ dünyada baş verən siyasi, iqtisadi və hərbi proseslərə təsiretmə gücünə malik, qüdrətli super dövlət kimi; Azərbaycanın ABŞ-la sıx əməkdaşlığını zəruri edən amillər; ABŞ-ın Qafqazda, o cümlədən Azərbaycandakı maraqları və onun reallaşdırılması yolları) ABŞ-ın Azərbaycanın müstəqilliyini tanınması (25 dekabr 1991); ABŞ-ın Dövlət katibi Ceyms Beykerin Bakıya səfəri (12 fevral 1992); iki dövlət arasında diplomatik münasibətlərin yaranması; ABŞ-ın Azərbaycanla sıx əlaqələr qurmağa cəhdlər etməsi; ATƏM-in Helsinki sammiti ərəfəsində ABŞ prezidenti birinci C.Buşun Azərbaycan prezidentinə məktubu (iyul 1992); ABŞ-da erməni lobbisinin antiazərbaycan fəaliyyəti və ABŞ Konqresi tərəfindən Azərbaycanın əleyhinə yönəlmiş “Azadlıq müdafiə aktı”na “907-ci düzəliş”in qəbul edilməsi (dekabr 1992); Naxçıvan Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyevin ABŞ prezidenti B.Klintonu məktubu (yanvar 1993); ABŞ və Rusiya prezidentlərinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı mövqeləri, ATƏM-in Minsk Konfransının çağırılmasına verilən dəstək (yanvar 1993).

Heydər Əliyevin Azərbaycanda yenidən hakimiyyətə gəlməsindən sonra Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində yeni mərhələnin başlanması (iyun 1993); hər iki dövlət arasında yüksək səviyyəli görüşlər, danışıqlar (1994); «Əsrin müqaviləsi»ndə ABŞ şirkətlərinin rolu; ABŞ-ın təşəbbüsü ilə Budapeştdə Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin görüşü (1994-cü ilin sonu); ATƏM-in Budapeşt sammitində Azərbaycanın mənafeyinə uyğun qərarın qəbul edilməsində ABŞ-ın rolu; faşizmin məhv edilməsinin 50 illiyi ilə əlaqədar Moskva və Parisdə (may 1995) və BMT-nin 50 illiyi ilə bağlı ABŞ-da keçirilən yubiley

tədbirlərində (oktyabr 1995) Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin ABŞ dövlət və hökumət rəhbərləri ilə yüksək səviyyəli danışıqları; ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində həlledici dönüş (1996-cı il); yüksək səviyyəli görüşlərin davam etdirilməsi; «Azadlığı Müdafiə aktı»na «907-ci düzəliş»in ləğvi istiqamətində birgə mübarizə; ABŞ konqresmeni C.Vilsonun təşəbbüsü ilə Konqresdə «Azərbaycana bir-başa humanitar yardım göstərilməsi haqqında» Qanun layihəsinin bəyənilməsi və ABŞ prezidenti tərəfindən təsdiqlənməsi (yanvar 1996); ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatası tərəfindən Azərbaycana qarşı «Porter əlavəsi» adlı sənəd layihəsinin qəbul edilməsi və Senat tərəfindən həmin layihənin rədd edilməsi (iyun-iyul 1996); ABŞ-ın Dövlət Departamenti tərəfindən qondarma «Dağlıq Qarabağ Respublikasında keçirilən prezident seçkisinin pislənməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün dəstəklənməsi (oktyabr 1996); Azərbaycanda ABŞ Ticarət Palatasının açılışı (dekabr 1996); «Dan ulduzu» və «Əşrəfi» neft yataqlarının istismarı ilə bağlı bağlanan müqavilələrdə ABŞ-ın «Amoko» və «Yunokal» şirkətlərinin iştirakı; ATƏT-in Lissabon sammitində Azərbaycanın mənafeyinə uyğun qərarların qəbul edilməsində ABŞ-ın rolu (dekabr 1996).

ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin yeni mərhələyə – strateji tərəfdaşlıq mərhələsinə qədəm qoyması (1997); Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin ABŞ-a rəsmi səfəri (27 iyul - 7 avqust 1997); çoxsaylı görüşlərin, danışıqların və çıxışların Amerika ictimaiyyətinə göstərdiyi müsbət təsir; Azərbaycan və ABŞ arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin əsas bazasını təşkil edən və şərtləndirən enerji sahəsində əməkdaşlıq; ABŞ-ın «Şevron», «Ekson», «Mobil» və «Amoko» şirkətləri ilə yeni neft müqavilələrinin imzalanması (avqust 1997); Amerika-Azərbaycan Ticarət Palatasının yaradılması; ABŞ prezidenti C.Buşun Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli ilə bağlı söyləri; Ki-Vest danışıqları (2001-ci il); ABŞ-ın Azərbaycanda mövqələrinin möhkəmlənməsinə Rusiyanın qışqanclığı; 11 sentyabr 2001-ci ildə ABŞ-da törədilmiş terror hadisələrinin Azərbaycan-ABŞ

münasibətlərinə təsiri; beynəlxalq terrorizmə qarşı ABŞ-Azərbaycan əməkdaşlığı; «907-ci düzəliş»in ləğv olunması istiqamətindəki səylərin davam etdirilməsi; beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ABŞ prezidenti C.Buşla görüşlərinin Azərbaycan ilə ABŞ arasında münasibətlərin daha da inkişafına müsbət təsiri; Azərbaycan ilə ABŞ arasındakı münasibətlərin hazırkı durumu və strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin əsas istiqamətləri.

Kanadanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması və iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması; II Dünya müharibəsinin qurtarmasının 50 illiyi münasibətilə (Fransa) keçirilən toplantıda Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Kanadanın baş naziri Jan Kreyten ilə görüşü (8 may 1995); Kanadada Azərbaycan səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (1 sentyabr 2004); beynəlxalq təşkilatlarda Kanada ilə əməkdaşlıq; Kanadanın Azərbaycanla münasibətlərə göstərdiyi maraq və bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər.

Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələri ilə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin qurulması; beynəlxalq səviyyəli konfrans və tədbirlərdə Azərbaycanın dövlət və hökumət rəhbərlərinin Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələrinin dövlət və hökumət rəhbərləri ilə görüşləri; beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq; Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələrinin Azərbaycanla əməkdaşlığa meyl göstərməsi və bu istiqamətdə göstərdiyi cəhdlər.

6-cı mövzu

Azərbaycan və Avropa ölkələri

Avropa qitəsi müasir dünya siyasətində; ərazisi, əhalisi və digər geosiyasi xarakteristikası; Qərbi və Şərqi Avropa ölkələri və Azərbaycanın xarici siyasəti; Avropa ölkələrinin vahid xarici siyasət xətti və müasir beynəlxalq münasibətlərdə iştirakı; Azərbaycanın Qərbi Avropa ölkələri ilə əlaqələri Azərbaycanın xarici siyasətində Qərbi Avropa dövlətləri ilə münasibətlərin əhəmiyyəti və əsas xarakterik xüsusiyyətləri.

Azərbaycan-Fransa münasibətlərini şərtləndirən əsas amillər; Fransanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (3 yanvar 1992); diplomatik münasibətlərin yaranması (21 fevral 1992); 1991-1993-cü illərdə ikitərəfli münasibətlərdə əməli addımların olmaması; Azərbaycan-Fransa münasibətlərinə erməni lobbisinin mənfi təsiri Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişindən sonra Fransa ilə münasibətlərin inkişafında yeni mərhələnin başlanması; Azərbaycan Prezidentinin Fransaya rəsmi səfəri (21-23 dekabr 1993), «Dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı anlaşma haqqında» müqavilənin imzalanması; Fransada Azərbaycan haqqında formalaşdırılmış ictimai rəyin dəyişdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar; iki dövlət arasında bağlanmış müqavilə və sazişlər; Azərbaycan «Paris Xartiyası»nın üzvü kimi; Fransada Azərbaycan səfirliyinin açılması (20 oktyabr 1994); Fransada Azərbaycan haqqında informasiya blokadasının yarılması; Azərbaycan ilə Fransa arasındakı münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişafı; hər iki ölkə prezidentlərinin çoxsaylı görüşlərinin ikitərəfli münasibətlərin inkişafına müsbət təsiri; Azərbaycan-Fransa texniki-iqtisadi əməkdaşlığı; Azərbaycana investisiya qoyma imkanları; Paris beynəlxalq konfransı (dekabr 1995); Bakıda keçirilən «Xəzərneftqaz» sərgilərində Fransa şirkətlərinin rolu; Fransanın «Elf-Akiten» şirkəti «Şahdəniz» neft yatağının istismarında iştirakçı kimi; Fransa ilə Azərbaycan arasında mədəni əməkdaşlıq; «Mədəni əlaqələr haqqında birgə Bəyannamə» (14 yanvar 1997); Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün saxlanması məsələsində Fransanın mövqeyi; Fransanın ATƏT-in həmsədrələrindən biri kimi Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin nizamlanmasındakı fəaliyyəti; Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Fransaya ilk rəsmi səfəri (22-23 yanvar 2004) və iki ölkə arasındakı ikitərəfli əlaqələrin inkişaf perspektivləri; Fransa ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin mövcud durumu.

Böyük Britaniyanın dünya siyasətinin formalaşmasındakı rolu, siyasi və iqtisadi təsiretmə gücü; Böyük Britaniyanın Qafqazdakı maraqları; Böyük Britaniyanı Azərbaycanla əməkdaş-

lığa cəlb edən amillər; Böyük Britaniyanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (31 dekabr 1991) və diplomatik münasibətlərin qurulması (11 mart 1992); 1992-1993-cü illərdə Böyük Britaniyanın bir sıra hökumət və iş adamlarının Azərbaycana səfərləri; Böyük Britaniyanın baş naziri Marqaret Tetçerin Bakıya səfəri (7-8 sentyabr 1992); Böyük Britaniya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin inkişafında yeni mərhələnin başlanması (1993-cü ilin ikinci yarısı); Prezident H.Əliyevin Böyük Britaniyaya rəsmi səfəri (22-24 fevral 1994); iki ölkə arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin əsasının qoyulması və bu əməkdaşlığın hüquqi-normativ bazasının yaradılması; Londonda Azərbaycan səfirliyinin açılması (30 mart 1994); dövlət və hökumət rəhbərlərinin intensiv görüşləri; İngiltərə parlamentinin Azərbaycan qrupunun fəaliyyəti (1994); Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin 1995-ci ildəki Londona yeni səfərinin iki ölkə arasındakı əməkdaşlığın güclənməsinə təsiri; iqtisadi-mədəni sahədə əməkdaşlıq; «Əsrin müqaviləsi»ndə Böyük Britaniya şirkətlərinin iştirakı; Londonda «Azərbaycanda investisiya imkanları» mövzusunda beynəlxalq konfransın keçirilməsi (23 noyabr - 3 dekabr 1995); Azərbaycanın dünyaya inteqrasiya olunmasında Böyük Britaniyanın rolu; İngiltərə xarici işlər naziri M.Rifkindin Bakıya səfəri (3-4 yanvar 1996); «Xəzərneftqaz» sərgilərində ingilis şirkətlərinin iştirakı; Londonda Azərbaycan mədəniyyəti mərkəzinin yaradılması (sentyabr 1997); Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Böyük Britaniyaya səfərlərinin (1997-2001) ikitərəfli əlaqələrin inkişafına müsbət təsiri; parlamentlərarası əlaqələr; Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində Böyük Britaniyanın mövqeyi; iqtisadi-siyasi əməkdaşlığın daha da güclənməsi; Azərbaycan ilə Böyük Britaniya arasındakı münasibətlərin hazırkı durumu.

Almaniyanın dünya siyasətində yeri və rolu; Almaniya ilə Azərbaycanı bir-biri ilə sıx əməkdaşlığa cəlb edən amillər; Almaniyanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (12 dekabr 1991) və diplomatik münasibətlərin yaradılması (20 fevral 1992); Almaniya-Azərbaycan münasibətləri yeni müstəvidə

(1993-cü ilin ikinci yarısından sonrakı dövr; Almaniyanın Azərbaycanda səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (1993-cü il); Azərbaycan-Almaniya texniki-iqtisadi əlaqələrinin güclənməsi; birgə Azərbaycan-Almaniya müəssisələrinin yaranması və fəaliyyəti; Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə Almaniyanın ədalətli mövqeyi; beynəlxalq və regional təşkilatlarda birgə əməkdaşlıq; AFR-də türk və Azərbaycan diasporasının lobbicilik fəaliyyəti; Almaniyanın Azərbaycana humanitar yardımı; AFR XİN-i K.Kinkelin Bakı səfəri (21-22 dekabr 1995-ci il); Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Almaniya rəsmi səfəri (1-4 iyul 1996) zamanı ikitərəfli əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi üçün zəruri hüquqi-siyasi sənədlərin imzalanması; parlamentlərarası əlaqələr; Bundestaqın Almaniya-Qafqaz qrupu; İqtisadi-mədəni əməkdaşlığın getdikcə güclənməsi; Almaniya-Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzləri Konfederasiyasının yaradılması; Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Almaniya rəsmi səfərinin (24-26 avqust 2004) ikitərəfli əlaqələrin daha da inkişafına təsiri; Almaniya ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin hazırkı durumu.

İtaliya-Azərbaycan münasibətlərini şərtləndirən amillər; İtaliya ilə Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (8 may 1992); İtaliya şirkətlərinin Azərbaycandakı fəaliyyəti; Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin İtaliya rəsmi səfəri (25-28 sentyabr 1997) və hər iki dövlət arasında ikitərəfli münasibətləri tənzimləyən hüquqi-normativ sənədlərin imzalanması; iqtisadi-mədəni əməkdaşlıq; neft kontraktlarında İtaliya şirkətinin iştirakı; Azərbaycanın xarici ticarət əməliyyatlarında İtaliyanın yeri; parlamentlərarası əlaqələr; ARDNŞ ilə İtaliyanın «Eni» korporasiyası arasında yeni neft müqaviləsinin imzalanması; İtaliya-Azərbaycan səfirliyinin açılması (2003); İtaliya-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Azərbaycan-Yunanıstan münasibətlərini şərtləndirən amillər; Yunanıstanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması və iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulması; Yunanıstanın Azərbaycanda səfirliyinin açılması (1993); iki ölkə

arasında mədəniyyət mübadiləsi proqramının həyata keçirilməsi (1994); Nyu-Yorkda BMT-nin 50 illiyi münasibətilə keçirilən toplantıda Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Yunanistanın prezidenti Konstantinos Stefanopoulosla görüşü (21 oktyabr 1995); Yunanistanın xarici işlər naziri Teodoros Panqalosun Azərbaycana rəsmi səfərinin (11 aprel 1997) ikitərəfli münasibətlərin inkişafına müsbət təsiri; Yunanıstan prezidenti Konstantinos Stefanopoulosun Azərbaycana rəsmi səfəri (21-22 iyun 2004) və Azərbaycanla Yunanıstan arasında ikitərəfli münasibətlərin gücləndirilməsi üçün bir sıra müqavilələrin imzalanması; Bakı-Ərzurum qaz kəmərinin Azərbaycan-Yunanıstan münasibətlərinə təsiri; Bakı Slavyan Universitetində «Müasir Yunan dili və mədəniyyəti mərkəzi»nin açılması (iyun 2004); Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Yunanıstanda keçirilən yay Olimpiadasının açılışında iştirakı və Yunanıstanın dövlət və hökumət rəhbərləri ilə görüşü.

Azərbaycan-Belçika əməkdaşlığını şərtləndirən əsas amillər (bir sıra mühüm beynəlxalq və regional təşkilatların mənzil-qarargahının Belçikada yerləşməsi, Belçikanın dünyaya geniş informasiya çıxışına malik olması və s.); Belçika ilə Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin yaradılması (19 fevral 1992); Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişindən sonra iki ölkə arasındakı münasibətlərdə canlanma; NATO ilə «Sülh naminə tərəfdaşlıq» proqramına qoşulmaq üçün Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Belçikaya səfərləri (3-5 may 1994, 17-18 iyun 1995, 22-23 aprel 1996); Azərbaycanda Belçika səfirliyinin, Belçikada isə Azərbaycan səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (fevral-mart 1995); Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Avropa İttifaqının dəvəti ilə Brüsselə səfəri zamanı Belçika Krallığının baş naziri Gi Verhofstadla görüşü və iki ölkə arasında bir sıra sənədlərin imzalanması (18 may 2004); Azərbaycanla Belçika arasındakı münasibətlərin hazırkı durumu.

Azərbaycanın Avstriya ilə münasibətlərini şərtləndirən əsas amillər (Avstriyada bir sıra beynəlxalq təşkilatların mənzil-

qarargahlarının yerləşməsi və s.); Azərbaycanın Avropaya inteqrasiya prosesində Avstriyanın rolu; Avstriya ilə diplomatik münasibətlərin qurulması (20 fevral 1992); Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Avstriyaya səfərləri; Azərbaycan-Avstriya münasibətlərinin hazırkı durumu.

Azərbaycanla Norveç arasında əməkdaşlığı şərtləndirən amillər; Azərbaycanla Norveç arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (5 iyun 1992); Norveçin neft hasilatı sahəsindəki uğurları və bu ölkəni təmsil edən neft şirkətlərinin Azərbaycandakı fəaliyyəti; «Əsrin müqaviləsi»ndə Norveç şirkətlərinin payı; Norveçin yüksək səviyyəli nümayəndə heyətinin Bakıya səfərləri (1992-1994); iki ölkə arasında enerjetika sahəsində əmək-dəşliq haqqında memorandumun imzalanması (noyabr 1994) və Norveç-Azərbaycan münasibətlərində canlanma; Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Norveçə səfəri (24-26 aprel 1996); Azərbaycan-Norveç texniki-iqtisadi əməkdaşlığının inkişafı; ARDNŞ ilə Norveçin «Statoyl» neft şirkəti arasında yeni sazişin imzalanması (25 aprel 1996); iqtisadi-siyasi əməkdaşlığın daha da güclənməsi; Azərbaycan ilə Norveç arasındakı münasibətlərin hazırkı durumu.

Azərbaycanla İsveç arasında əməkdaşlığı şərtləndirən amillər; Azərbaycanla İsveç arasında diplomatik münasibətlərin qurulması; İsveçin maliyyə naziri, federal müşavir Kaspar Vellinqin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri (9 may 1997); İsveçin Azərbaycan qaçqın və köçkünlərinə humanitar yardımı; Beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə dövlət və hökumət rəhbərlərinin görüşləri.

Kopenhagenə BMT-nin keçirdiyi «Sosial inkişaf naminə» Ümumdünya konqresində Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Danimarka kraliçası II Marqaret ilə görüşü (11 mart 1995); Danimarkanın xarici işlər naziri Pyer Stiq Mollerin Bakıya rəsmi səfəri (23 avqust 2004); Danimarkanın Azərbaycan qaçqınlarına yardımı (son 711 ərzində 14 milyon dollar həcmində).

Azərbaycanla Finlandiya arasında əməkdaşlığı şərtləndirən amillər; Finlandiyanın ATƏT-in Minsk qrupunun üzvü kimi

fəaliyyəti Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin ABŞ-da keçirilən beynəlxalq tədbirdə Finlandiya prezidenti Mahti Axtisari ilə görüşü (22 oktyabr 1995); Finlandiya xarici işlər naziri Erkki Tuomioyanın Bakıya səfəri (4 oktyabr 2004) və ikitərəfli əlaqələrin inkişaf perspektivləri.

Azərbaycanın İspaniya və Portuqaliya ilə münasibətlərini şərtləndirən amillər; İspaniya (11 fevral 1992) və Portuqaliya (4 avqust 1992) ilə diplomatik münasibətlərin qurulması; ATƏT-in Lissabon sammitində Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Portuqaliya prezidenti ilə görüşlər; Beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə İspaniya və Portuqaliya rəhbərləri ilə Azərbaycan prezidentinin görüşləri.

Mərkəzi və Şərqi Avropa dövlətləri ilə Azərbaycan arasındakı münasibətləri şərtləndirən amillər; Şərqi Avropa dövlətlərinin Azərbaycanla birgə uzun müddət eyni siyasi-ideoloji-iqtisadi sistemə mənsub olması, müstəqillik əldə etdikdən sonra həm bu dövlətlərin, həm də Azərbaycanın oxşar problemlərlə üzləşməsi, Avropaya inteqrasiya prosesində Mərkəzi və Şərqi Avropa dövlətlərinin təcrübəsindən istifadə və s.; diplomatik münasibətlərin yaranması (Polşa – 21 fevral 1992, Bolqarıstan – 5 iyun 1992, Rumıniya – 21 iyun 1992, Macarıstan – 27 noyabr 1992, Çexiya – 29 yanvar 1993, Slovakiya – 23 noyabr 1993, Xorvatiya – 26 yanvar 1995, Bosniya və Hersoqovina – 9 fevral 1995, Makedoniya – 28 iyun 1995, Serbiya – 21 avqust 1997); Mərkəzi və Şərqi Avropa dövlətləri ilə ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərin qurulması; Bolqarıstan, Rumıniya və Polşa ilə hüquqi-normativ bazaya malik ikitərəfli əlaqələr; «TRASEKA», «Şərq-Qərb», «İpək yolu» kimi beynəlxalq layihələrdə, beynəlxalq və regional təşkilatlar çərçivəsində birgə əməkdaşlıq; Mərkəzi və Şərqi Avropa dövlətlərinin QİƏT, GUÖAM və s. regional təşkilatlara marağı.

Rumıniya Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini tanıyan ilk Avropa dövləti kimi; Rumıniya prezidentinin Azərbaycana səfərləri (27 mart 1996, 30 iyun – 1 iyul 1998); Rumıniyanın Xəzər neftinin istismarı və nəqli işinə qatılmaq cəhdi; Azərbaycan Pre-

zidenti İ.Əliyevin Rumıniyaya rəsmi səfəri ikitərəfli münasibətlərin inkişafında yeni mərhələ kimi (12-13 oktyabr 2004).

Bolqarıstan prezidenti P.Stoyanovun Azərbaycana rəsmi səfəri (2-3 dekabr 1999); ikitərəfli əməkdaşlığın hüquqi tənzimlənməsi istiqamətində bir sıra sənədlərin imzalanması; Bolqarıstan prezidenti Georgi Pirvanovun Azərbaycana rəsmi səfəri (7 oktyabr 2004) və Bolqarıstan-Azərbaycan münasibətlərinin genişlənməsi.

Azərbaycan Prezidenti İ.Əliyevin Slovakiyaya səfəri zamanı Slovakiya prezidenti Rudolf Şuşterlə görüşü və ikitərəfli əlaqələrin inkişafı ilə bağlı məsələlərin müzakirəsi (18-19 mart 2004).

Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Polşaya rəsmi səfəri (26-27 avqust 1997) və səfər çərçivəsində iki ölkə arasında «Dostluq münasibətlərinin və əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi haqqında» bəyannamə və başqa bir sıra sənədlərin imzalanması (27 avqust 1997); Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Polşaya rəsmi səfəri (mart 2005) və qarşılıqlı əlaqələrin inkişafı; Polşanın TRASEKA layihəsinə marağı.

Yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər və onların Mərkəzi və Şərqi Avropa dövlətləri ilə əməkdaşlığın inkişafına təsiri (1991-2005). Azərbaycan ilə Mərkəzi və Şərqi Avropa dövlətləri arasındakı münasibətlərin hazırkı durumu.

7-ci mövzu

Azərbaycanın xarici siyasətində Asiya istiqaməti

Asiya qitəsi ölkələrinin ümumi xarakteristikası və müasir dünya siyasətində yeri; ərazi, əhali və geosiyasi vəziyyəti; Azərbaycanın xarici siyasətində Asiya ölkələrinin yeri və rolu;

Çinin dünya siyasətində yeri və rolu; Çin-Azərbaycan münasibətlərini şərtləndirən amillər; Çinin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini tanıması (27 dekabr 1991) və diplomatik münasibətlərin qurulması (2 mart 1992); Azərbaycanda tikinti, ticarət və xidmət sahəsində Çin şirkətlərinin fəaliyyəti; Çində

Azərbaycan səfirliyinin açılması (1993-cü ilin sonu); Çin-Azərbaycan münasibətlərində yeni mərhələ; Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Çinə rəsmi səfəri (6-10 mart 1994); Azərbaycan-Çin münasibətlərinin hüquqi-normativ bazasının yaradılması; Azərbaycanla Çin arasında «Dostluq münasibətlərinin inkişafı haqqında» memorandumun və digər sənədlərin imzalanması; texniki-iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı; Çin iqtisadi modeli; Çinin Azərbaycana kreditlər formasında yardımı; mədəni sahədə əməkdaşlıq; Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədri Murtuz Ələsgərovun Çinə səfəri (24-26 dekabr 1996); Çinin Ermənistanı 8 ədəd «Tayfun» tipli raket satması və bunun Çin-Azərbaycan münasibətlərinə təsiri (1999-cu il); Ümumçin xalq nümayəndələri Məclisinin Daimi Komitəsinin sədri Li Penin Azərbaycana rəsmi səfəri (iyun 2000); beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq; Çin-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Yaponiya dünyanın qüdrətli iqtisadi mərkəzlərindən biri kimi; Azərbaycanın Yaponiya ilə əlaqələrini zəruri edən amillər; Yaponiyanın Azərbaycandakı maraqları; Yaponiya ilə Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (1992-ci ilin payızı); Azərbaycan-Yaponiya münasibətləri 1991-1993-cü illərdə; Azərbaycan-Yaponiya münasibətlərində yeni mərhələnin başlanması; Yaponiya ilə Azərbaycan arasında texniki-iqtisadi əməkdaşlıq; Yaponiyanın Azərbaycandakı qaçqın və köçkünlərə humanitar yardımı; Yaponiya şirkətlərinin neft kontraktlarında iştirakı («İtoçu», «Mitsui» və s.); Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Yaponiyaya rəsmi səfəri (24-28 fevral 1998-ci il); «Yaponiya ilə Azərbaycan arasında dostluq və tərəfdaşlıq haqqında Birgə bəyanat»ın və Azərbaycan Respublikası ilə Yaponiya arasında ticarət və iqtisadiyyat sahəsində əməkdaşlıq haqqında bəyanatın imzalanması; Yaponiyanın "Mitsui" şirkəti ilə ARDNŞ arasında yeni neft müqaviləsinin imzalanması (28 fevral 1998); Yaponiyanın Azərbaycanda səfirliyinin açılması (1999-cu il); Yaponiya-Azərbaycan müştərək komissiyasının fəaliyyəti; Yaponiya-Azərbaycan dostluğu parlament Assosiasiyasının fəaliyyəti; Yaponiya iş adamlarının Azərbaycana səfər-

ləri; Yaponiya ilə Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığı; «İpək yolu» layihəsinin reallaşmasında Yaponiya-Azərbaycan əməkdaşlığı; «İtoçu» şirkətinin Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin və «Azəri-Cıraq-Günəşli» layihəsinin həyata keçirilməsində fəal rolu; Yaponiya-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.

İndoneziya dünyada bloklara qoşulmayan ölkələr hərəkatının liderlərindən biri kimi; İndoneziyanın Azərbaycanla diplomatik əlaqələr qurması; İndoneziya-Azərbaycan münasibətlərində İslam faktoru; beynəlxalq təşkilatlarda İndoneziya-Azərbaycan əməkdaşlığı; beynəlxalq tədbirlərdə hər iki ölkə rəhbərlərinin çoxsaylı görüşləri.

Diplomatik münasibətlərin qurulması; Kopenhagendə BMT-nin keçirdiyi «Sosial inkişaf naminə» Ümumdünya konqresində Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Malayziyanın baş naziri Mahatir Mahammad ilə görüşü (11 mart 1995); Azərbaycan-Malayziya münasibətlərində İslam faktoru; beynəlxalq təşkilatlarda Malayziya-Azərbaycan əməkdaşlığı.

Filippinlə diplomatik münasibətlərin qurulması; Kopenhagendə BMT-nin keçirdiyi «Sosial inkişaf naminə» Ümumdünya konqresində Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Filippin prezidenti Fidel Rames ilə görüşü (12 mart 1995).

Koreya respublikaları ilə diplomatik əlaqələrin qurulması; Cənubi Koreya şirkətlərinin Azərbaycanda fəaliyyəti; Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Cənubi Koreyanın «DEU» korporasiyasının prezidenti Yu Ki Bumu qəbulu (10 avqust 1993); beynəlxalq təşkilatlarda Koreya respublikaları ilə Azərbaycanın əməkdaşlığı.

İki ölkə - Azərbaycan-Hindistan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması; beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq; Hindistanda Azərbaycan səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (2004).

Pakistan-Azərbaycan münasibətlərini şərtləndirən amillər; Pakistan Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan ilk dövlətlərdən biri kimi (12 dekabr 1992); Diplomatik münasibətlərin qurulması (9 iyun 1992); beynəlxalq və regional təşkilatlarda Pa-

kistanın Azərbaycanı dəstəkləməsi; BMT-də Pakistanın sədrliyi ilə Azərbaycanla bağlı 822 sayılı qətnamənin (Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü ilə bağlı) qəbul edilməsi (30 aprel 1993); Pakistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin yüksələn xətlə inkişafı; Pakistan prezidenti Əhməd şah Leqarinin Bakıya səfəri (oktyabr 1995); iki ölkə arasında «Dostluq və əməkdaşlıq haqqında saziş»in imzalanması; Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Pakistana rəsmi səfəri (9-11 aprel 1996); iki ölkə arasındakı münasibətlərin hüquqi-siyasi bazasını yaradan sənədlərin imzalanması; Pakistanın Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsində tutduğu prinsipial mövqeyi; Pakistanın Azərbaycana humanitar yardımı; Azərbaycanla Pakistan arasında hərbi sahədə əməkdaşlıq; Pakistan prezidenti Pərviz Müşərrəfin Azərbaycana səfəri və iki ölkə arasında «Birgə bəyannamə»nin imzalanması (8-10 iyul 2004); Azərbaycan-Pakistan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Əfqanıstanla diplomatik əlaqələrin qurulması (16 noyabr 1994); Əfqanıstanda Azərbaycanın sülhməramlı qüvvələrinin iştirakı; beynəlxalq, regional və dini təşkilatlarda əməkdaşlıq.

8-ci mövzu

Yaxın, Orta Şərq dövlətləri və Azərbaycan

Azərbaycanın xarici siyasətində İslam faktoru; dünya siyasətində İslam dövlətlərinin yeri və rolu; coğrafi-siyasi yaxınlıq; kommunikasiya, ticarət, enerji və xammal mənbələri üzrə mənafe yaxınlığı; Ərəb ölkələri ilə diplomatik münasibətlərin qurulması; Ərəb dünyası ilə iqtisadi, siyasi və mədəni münasibətlər; Ərəb dövlətlərinin Azərbaycana humanitar yardımı; Azərbaycanda İraq, Misir, Liviya və Səudiyyə Ərəbistanının səfirliklərinin fəaliyyəti; Azərbaycan Respublikasının Səudiyyə Ərəbistanı, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Misirdə səfirliklərinin fəaliyyətə başlaması; Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Səudiyyə Ərəbistanı (9-12 iyul 1994) və Misirə (BMT-nin demografik inkişafa dair konfransında iştirak etmək üçün) (3-6

sentyabr 1994) səfərləri; Azərbaycanın xarici işlər nazirlərinin Səudiyyə Ərəbistanı, Misir, Suriya və Livana səfərləri; parlament nümayəndə heyətlərinin, nazirlik və təşkilatlarının qarşılıqlı səfər mübadilələri; Ərəb ölkələri ilə münasibətlərin hazırkı durumu,

İordaniyanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (28 dekabr 1991); İordaniya Həşimiyyə krallığının Baş Sərəmonmeyestəri Əmir Raad bin Zayedın başçılığı ilə nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri (fevral 1993); səfər çərçivəsində Azərbaycanla İordaniya arasında diplomatik əlaqələrin qurulması haqqında protokol və digər sənədlərin imzalanması (13 fevral 1993); İslam Konfransı Təşkilatının Kasablanka Zirvə görüşündə iki dövlət başçısının görüşü (13 dekabr 1994); Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyevin İordaniya Kralı II Abdullah arasında ikitərəfli görüş (28-30 yanvar 2000); Kral Hüseynin qardaşı, şahzadə Həsən bin Talalın başçılığı ilə İordaniya nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri zamanı iki ölkə arasında iqtisadiyyat, mədəniyyət və elm sahəsində əlaqələrin inkişafı perspektivlərinin müzakirəsi (6-7 iyun 2000); Azərbaycan-İordaniya münasibətlərinin hazırkı durumu.

Səudiyyə Ərəbistanı Ərəb dünyasının və regionun aparıcı dövlətlərindən biri kimi; İslam dünyasının müqəddəs yerləri sayılan Məkkə, Mədinə və Ciddə şəhərlərinin Səudiyyə Ərəbistanında yerləşməsi; Səudiyyə Ərəbistanının Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (30 dekabr 1991); Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (24 fevral 1992); Səudiyyə Ərəbistanında Azərbaycan səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (aprel 1994); Azərbaycanın İslam dünyası ilə əlaqələrində Səudiyyə Ərəbistanının rolu; Azərbaycan respublikasının Prezidenti H.Əliyevin Səudiyyə Ərəbistanına rəsmi səfəri (9 iyul 1994); Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevlə Səudiyyə Ərəbistanı kralı Fəhd ibn Əbdüləziz əl-Səud ilə görüşü; iki ölkə arasında əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə; H.Əliyevin Səudiyyə Ərəbistanının iş adamları ilə görüşü; Səudiyyə Ərəbistanında

yerləşən və İslam dünyasını təmsil edən İslam Konfransı Təşkilatının, İslam Birliyi Təşkilatının, Beynəlxalq İslam «Nicat» Təşkilatının, İslam İnkişaf Bankının, İslam Rəhbərlik Təşkilatının rəhbərləri ilə keçirilən görüşlər; Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı arasında Baş Sazişin imzalanması; İslam Konfransı Təşkilatının Zirvə görüşlərində iki ölkə rəhbərliyi arasında keçirilən çoxsaylı görüşləri; Səudiyyə Ərəbistanının Azərbaycana göstərdiyi humanitar yardımları; Səudiyyə Ərəbistanının beynəlxalq və dini təşkilatlarda Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı tutduğu ədalətli mövqə; Azərbaycanda Səudiyyə Ərəbistanının səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (iyun 1999); iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

Suriya Ərəb Respublikası ilə diplomatik əlaqələrin qurulması (28 mart 1992); Azərbaycanla Suriya arasında əməkdaşlığın BMT və İslam Konfransı Təşkilatı (İKT) çərçivəsində həyata keçirilməsi; Dəməşqdə Azərbaycan Respublikasının səfirliyinin təsis edilməsi (11 aprel 1997); Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin Suriyaya rəsmi səfəri (noyabr 1997); İKT-nin Tehranda keçirilən VIII Zirvə toplantısında Suriya prezidenti Hafiz əl-Əsəd ilə Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin görüşü (dekabr 1997); iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

İraqın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (2 yanvar 1992); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (30 mart 1992); Azərbaycanda İraq səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (1992); İraqla Azərbaycan arasında elm, təhsil və mədəni əlaqələr; Azərbaycan və İraqın mədəniyyət və informasiya nazirlikləri arasında əməkdaşlıq haqqında sazişin imzalanması (21 oktyabr 1994); Azərbaycan və İraqın mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin fəal əməkdaşlığı; Azərbaycan-İraq münasibətlərinin İraqa qarşı tətbiq olunan BMT sanksiyaları ilə məhdudlaşması; İraqın İKT çərçivəsində Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləməsi; Azərbaycan hərbiçilərinin İraqda sülhməramlı fəaliyyəti; Azərbaycan-İraq münasibətlərinin hazırkı durumu.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması və iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (1 sentyabr 1993); Hökumət nümayəndələri arasında keçirilən görüşlər; Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyevin İKT-nin Kasablankada keçirilən Zirvə toplantısında Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin prezidenti Şeyx Zaid bin Sultanla görüşü (13-15 dekabr 1994); Beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Azərbaycan qaçqınlarına humanitar yardımı; «Azərbaycan Respublikasının Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində səfirliyinin açılması haqqında» Azərbaycanın Milli Məclisinin qərarı (11 aprel 1997); Bakı-Dubay hava xəttinin açılışı (9-11 iyun 1997); Azərbaycanla Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında ticarət əlaqələrinin genişlənməsi; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

Livanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (30 dekabr 1991); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (18 sentyabr 1992); Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyevin İKT-nin Tehranda keçirilən Zirvə toplantısında Livanın prezidenti İlyas Hərəvi ilə görüşü (9-11 dekabr 1997); Livanın baş naziri Rafiq əl-Həririnin Bakıya rəsmi səfəri (1998); beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

Qatarın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması; iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (14 sentyabr 1994); beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; Qatarın Azərbaycan qaçqınlarına humanitar yardımı; Azərbaycanın xarici işlər naziri V.Quliyevin İKT-nin Qatarda keçirilən IX Zirvə toplantısında iştirakı (12-13 noyabr 2000); iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

Küveytin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması; iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (7 oktyabr 1994); beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyevin İKT-nin Kasablankada keçirilən Zirvə toplantısında Küveyt əmiri Şeyx Cabir əl-Əhməd əl-Səbah ilə görüşü (13 dekabr 1994); Azərbaycan

Prezidenti H.Əliyevin ABŞ-da keçirilən beynəlxalq tədbirdə Küveyt əmiri Cabir əl-Əhməd əl-Səbah ilə görüşü (22 oktyabr 1995); Küveyt Milli Məclisi ilə Azərbaycan Milli Məclisi arasında əməkdaşlıq; Azərbaycan-Küveyt parlamentlərarası dostluq qrupunun fəaliyyəti; Küveytin Azərbaycan qaçqınlarına humanitar yardımı; Küveytin Asiya Müsəlmanları Komitəsinin Azərbaycanda fəaliyyəti; Küveytin Ankaradakı səfirinin Azərbaycanda akkreditə olunması (27 yanvar 1998); Küveyt iş adamlarının Azərbaycana marağı; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

İsrailin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması; Azərbaycanda İsrail səfirliyinin fəaliyyətə başlaması; Azərbaycanın beynəlxalq yəhudi lobbisi ilə isti münasibətlərini şərtləndirən amillər; İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açılması istiqamətində danışıqlar; Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin ABŞ-da keçirilən beynəlxalq tədbirdə İsrailin baş naziri İshaq Rabin ilə görüşü (22 oktyabr 1995); Azərbaycan prezidenti H.Əliyevin Bakıda yolüstü səfərdə olan İsrail prezidenti Benyamin Netanyahu ilə görüşü (29 avqust 1997); beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə yəhudi lobbisinin Azərbaycana təsirli dəstəyi; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

9-cu mövzu

Azərbaycanın xarici siyasətində Afrika ölkələri

Afrika qitəsi ölkələrinin geosiyasi xarakteristikası və müasir dünya siyasətindəki rolu; Azərbaycanla Afrika ölkələri arasında diplomatik münasibətlərin qurulması; beynəlxalq təşkilatlar; çərçivəsində əməkdaşlıq; beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə; Azərbaycan rəhbərliyi ilə Afrika ölkələrinin rəhbərləri arasında görüşlər.

Azərbaycan-Misir münasibətləri Misirin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (26 dekabr 1991); Misirlə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (27 may 1992); Misirin Bakıda (aprel 1993), Azərbaycanın isə Qahirədə (yan-var

1994) səfirliklərinin fəaliyyətə başlaması; iki ölkə arasında hökumət nümayəndələrinin qarşılıqlı səfərləri (1993-1994); Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Misir-Azərbaycan dostluq cəmiyyətinin sədri görkəmli biznesmen Məhəmməd Əbülxeyri qəbul etməsi (18 sentyabr 1993); Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin BMT-nin Əhali və İnkişaf üzrə Beynəlxalq konfransında iştirak etmək üçün Qahirəyə işgüzar səfəri zamanı Misir Ərəb Respublikasının prezidenti H.Mübarəklə və digər dövlət və hökumət nümayəndələri ilə görüşləri (sentyabr 1994); iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafı və gücləndirilməsi məsələlərinin müzakirəsi; İKT-nin Kasablankada keçirilən Zirvə toplantısında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Misir prezidenti H.Mübarəklə növbəti görüşü (14 dekabr 1994); Misirin beynəlxalq və dini təşkilatlarda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləməsi; Misir-Azərbaycan əlaqələrinin genişlənməsi; iki ölkənin dövlət və hökumət nümayəndələrinin qarşılıqlı səfərlərinin davam etməsi; Azərbaycan-Misir əlaqələrinin hazırkı durumu.

Əlcəzairin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (26 dekabr 1991); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (22 aprel 1992); Əlcəzairin Ankaradakı səfirinin Azərbaycanda akkreditə olunması (avqust 1993); beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

Liviyanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (30 dekabr 1991) Liviyanın maliyyə naziri Məhəmməd əl-Buxarinin başçılığı ilə nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri (mart 1992); səfər çərçivəsində iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin yaradılmasına dair iki ölkə arasında birgə komissiyanın yaradılması, elm və mədəniyyət sahəsində əməkdaşlıq, iki ölkənin hökumətləri arasında ticarət əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinə dair müqavilə, mədəni əməkdaşlıq sahəsinə dair saziş, iki ölkə arasında hava yollarının açılmasına dair niyyət protokoluğunun imzalanması; Liviya ilə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqə-

lərin qurulması (16 mart 1992); Liviyanın Azərbaycanda səfirliyinin fəaliyyətə başlaması (aprel 1995); Liviyanın Beynəlxalq İslam Xalq Rəhbərliyi təşkilatı, «İslama çağırış» cəmiyyəti və başqa təşkilatlarının təşəbbüsü ilə Bakıda elmi konfransların, simpoziumların keçirilməsi; iki ölkə arasında tələbə mübadiləsi və Azərbaycan mütəxəssislərinin Liviyada işləmək üçün göndərilməsi haqqında müqavilənin imzalanması (1996); Liviyanın beynəlxalq, regional və dini təşkilatlarda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləməsi; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

Mərakeşin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (26 dekabr 1991); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (25 avqust 1992); Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyevin İKT-nin Kasablankada keçirilən Zirvə Toplantısında Mərakeş kralı II Həsənlə görüşü (13-15 dekabr 1994) beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.

Azərbaycanın digər İslam ölkələri - Qəmər Adaları Birliyi, Sudan Respublikası, Seneqal Respublikası, Tunis, Mavritaniya İslam Respublikası, Burkina Faso və Cibuti Respublikaları ilə münasibətləri.

Afrika qitəsinin qeyri-müsəlman ölkələri ilə münasibətlər:

Cənubi Afrika Respublikası

Anqola Respublikası

Nigeriya Federativ Respublikası və başqaları.

10-cu mövzu

Azərbaycanın MDB dövlətlərlə münasibətləri

MDB üzvü olan digər dövlətlərin və Baltıqyanı ölkələrin dünya siyasəti və Azərbaycanla münasibətlər; MDB üzvü olan region dövlətlərinin və Baltıqyanı ölkələrin dünya siyasətində və Avrasiyadakı yeri, rolu və mövqeləri haqqında; Azərbaycanın regional siyasətində bu ölkələrin yeri və rolu.

Azərbaycan-Ukrayna münasibətləri; Ukrayna-Azərbaycan münasibətlərini şərtləndirən amillər; hər iki respublikanın müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində üzləşdikləri oxşar problemlər (uzun müddət vahid siyasi, iqtisadi və ideoloji məkanda yerləşmələri; qərbmeyilli siyasət yeritmələri və s.); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (6 fevral 1992).

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Əbülfəz Elçibəyin rəhbərliyi altında nümayəndə heyətinin Ukraynaya rəsmi səfəri (9-10 dekabr 1992); «Azərbaycan və Ukrayna arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında» müqavilənin və digər sənədlərin imzalanması.

Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişindən sonra Azərbaycanla Ukrayna arasında siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələrin yeni səviyyəyə qalxması; Ukrayna və Azərbaycanda səfirliklərin fəaliyyətə başlaması; Ukraynanın Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsində Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləməsi; beynəlxalq və regional təşkilatlarda Ukrayna və Azərbaycanın eyni mövqedən çıxış etməsi; Ukrayna prezidenti L.Kuçmanın Azərbaycana rəsmi səfəri (27-28 iyul 1995) və səfər çərçivəsində Azərbaycan-Ukrayna münasibətlərini tənzimləyən daha 11 sənədin imzalanması.

Azərbaycan və Ukraynanın MDB, GUÖAM və QDİƏT kimi regional təşkilatlardakı birgə fəaliyyəti; Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Ukraynaya rəsmi səfəri (24-25 mart 1997); Ukrayna ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatdırılması; Heydər Əliyevə Ukraynanın ali mükafatı olan «Yaroslavl Mudriy» mükafatının verilməsi; «Ukrayna Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin dərinləşməsi haqqında» bəyannamənin və əlavə 17 sənədin imzalanması; mühüm transqafqaz nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsində Ukrayna ilə Azərbaycanın birgə fəaliyyəti.

Ukrayna prezidenti Leonid Kuçmanın Azərbaycana ikinci səfəri (16-17 mart 2000); Ukrayna ilə Azərbaycan Respublikası arasında «dostluq, əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq haqqında»,

«Azərbaycan və Ukrayna arasında 2000-2009-cu illər üzrə iqtisadi əməkdaşlıq haqqında» müqavilələrin imzalanması.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Ukraynaya rəsmi səfərinin (3-4 iyun 2004) Azərbaycan-Ukrayna münasibətlərinin yüksələn xətt üzrə inkişafına müsbət təsiri.

Azərbaycan-Belarus münasibətləri: Azərbaycan-Belarus münasibətlərini şərtləndirən əsas amillər; Azərbaycanla Belarus arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (11 iyun 1993)f Azərbaycanın Belarus ilə münasibətlərinin zəif olmasının səbəbləri; Azərbaycanla Belarusun MDB çərçivəsində fəaliyyəti; beynəlxalq tədbirlərdə iki ölkə rəhbərlərinin görüşləri. Azərbaycan-Moldova münasibətləri: Azərbaycan-Moldova münasibətlərini şərtləndirən əsas amillər; Azərbaycanla Moldova arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (18 may 1992).

Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Moldova Respublikasının baş naziri Andrey Sangelinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etməsi (8 sentyabr 1995); beynəlxalq və regional təşkilatlarda hər iki ölkə başçılarının çoxsaylı görüşləri.

Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin MDB dövlət başçılarının Kişinyov toplantısında iştirakı (22-23 oktyabr 1997); Moldova prezidenti P.Luçinskinin Azərbaycana rəsmi səfəri (26-28 noyabr 1997) və Azərbaycan Respublikası ilə Moldova Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında müqavilənin və digər sənədlərin imzalanması; Azərbaycan və Moldovanın GUÖAM çərçivəsində birgə fəaliyyəti.

Moldova prezidenti Vladimir Voroninin Bakıya rəsmi səfəri (26-27 oktyabr 2004); bir sıra sənədlərin imzalanması; Azərbaycan şirkətlərinin Moldovadakı fəaliyyəti.

Azərbaycanın Cənubi Qafqaz dövlətləri ilə əlaqələri.

Azərbaycan-Gürcüstan münasibətlərini şərtləndirən əsas amillər: qonşuluq, uzun müddət eyni ideoloji-siyasi və iqtisadi sistemdə mövcudluq, müstəqillik əldə etdikdən sonra hər iki dövlətin üzləşdiyi oxşar problemlər, hər iki dövlətin qərbmeyilli xarici siyasəti, Gürcüstanın neft-qaz məhsullarına olan ehtiyacı,

Gürcüstanın tranzit ölkəsi olması, Gürcüstanda 500 minədək azərbaycanlının yaşaması və s.

Gürcüstanla Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (18 noyabr 1992); E.Şevardnadzenin Azərbaycana səfəri (1993); Azərbaycanın Gürcüstana uzunmüddətli kredit və yanacaq kömək etməsi (1993); Bakıda Gürcüstan səfirliyinin (fevral 1995) və Tbilisidə Azərbaycan səfirliyinin açılması (mart 1996); iki ölkə arasında münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişafı; Azərbaycanla Gürcüstan arasında texniki-iqtisadi əməkdaşlıq; Gürcüstanın Azərbaycanda çıxarılacaq ilkin neftin ixrac marşrutlarından biri kimi seçilməsi. Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Gürcüstana səfəri (mart 1996); «Dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizliyin gücləndirilməsi haqqında» müqavilə və «Qafqaz regionunda sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlıq haqqında» bəyannamənin imzalanması; «Qafqaz evi» ideyasının reallaşması istiqamətində Azərbaycanla Gürcüstanın birgə fəaliyyəti; E.Şevardnadzenin Bakıya növbəti səfəri (18-20 fevral 1997); iki ölkə arasındakı münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatdırılması; «Azərbaycanla Gürcüstan arasında strateji tərəfdaşlığın güclənməsi haqqında» bəyannamənin imzalanması (20 fevral 1997); iki ölkə arasında əməkdaşlıq üçün hüquqi-normativ baza kimi 2001-ci ilədək 70-dən çox sənədin imzalanması.

Hər iki ölkənin beynəlxalq və regional təşkilatlarda birgə əməkdaşlığı; Azərbaycan və Gürcüstan GUÖAM-ın yaradıcılığında biri kimi; Bakı-Supsa neft kəmərinin hər iki dövləti bir-birinə daha da yaxınlaşdırması; Azərbaycan və Gürcüstanın TRASEKA, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri kimi super layihələrdə əsas iştirakçı kimi çıxış etmələri; Gürcüstan prezidenti E.Şevardnadzenin Bakıya növbəti səfəri (29 sentyabr 2001) çərçivəsində «Şahdəniz» qazının Gürcüstan ərazisi ilə tranziti və Gürcüstanın qaz istehlakçısına çevrilməsi ilə bağlı sazişlərin imzalanması; neft-qaz məhsullarının tranziti məsələsində Azərbaycanın Gürcüstana güzəştləri; Gürcüstan prezidenti M.Saakaşvilinin Azərbaycana

(4-5 mart 2004) və Azərbaycan Prezidenti İ.Əliyevin Gürcüstana (14-15 iyun 2004) rəsmi səfərləri və əməkdaşlığın daha da genişlənməsi istiqamətindəki söylər; Azərbaycan-Gürcüstan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Ermənistanın Cənubi Qafqazdakı etnik separatizm və millətçi siyasətinin tarixi kökləri, mahiyyəti və xarakterik xüsusiyyətləri; «Böyük Ermənistan» ideyası və onun havadarları; Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə Rusiya, Türkiyə, İran və Qərbi ölkələrinin münasibəti; Ermənistan və Cənubi Qafqaz ölkələri; Ermənistan-Gürcüstan münasibətlərinin keçmişi, bu günü və perspektivləri; Ermənistanın anti-azərbaycan siyasətinin tarixi kökləri, bu günü və perspektivləri; Ermənistanın etnik separatizm və işğalçı siyasətinə beynəlxalq aləmin bugünkü münasibəti və perspektivləri.

SSRİ-nin dağılması və Orta Asiya dövlətlərin öz müstəqilliklərini bərpa etməsi; Azərbaycan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan və Türkmənistanın dünya birliyinə yeni türk dövlətləri kimi daxil olmaları; din və dil birliyi, tarixi və mədəni bağlılığın türkdilli dövlətlərin əməkdaşlığına təsiri; Türkiyə Respublikası türkdilli dövlətlərin bir araya gəlməsində birləşdirici amil kimi; Türkdilli dövlət başçıların Zirvə görüşlərinin başlanması (İstanbul 1992); 1992-1993-cü illərdə Orta Asiyanın türkdilli dövlətləri ilə Azərbaycan arasında əsassız gərginliyin yaranması.

Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişindən sonra Orta Asiyanın türkdilli dövlətləri ilə Azərbaycan arasında münasibətlərdə istiləşmə dövrünün başlanması; Orta Asiyanın türkdilli dövlət başçıların Azərbaycan səfərləri; Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkmənistan səfərləri (1996-1998).

Türkdilli dövlət başçıların zirvə görüşlərinin türkdilli xalqların mühüm tarixi, mədəni və siyasi hadisələri ilə eyni vaxta düşməsi; «Manas» eposunun 1000 illiyinin, Füzulinin 500 illiyinin, Abayın 150 illiyinin, Əmir Teymurun 660 illiyinin, Astananın Qazaxıstanın paytaxtı kimi beynəlxalq aləmdə

təqdimatının və «Dədə Qorqud» dastanının 1300 illiyinin qeyd edilməsinin türkdilli xalqların mədəni həyatında mühüm hadisəyə çevrilməsi; türkdilli dövlətlərin TÜRKSÖY təşkilatının fəaliyyəti.

Türkdilli dövlətlərlə Azərbaycanın ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətləri; türkdilli dövlətlərin regionda həyata keçirilən iri beynəlxalq layihələrin əsas iştirakçılarından olması (Avrasiya nəqliyyat dəhlizi, Transxəzər enerji magistralının çəkilməsi, TRASEKA, «İpək yolu»nun bərpası və s.).

Azərbaycan-Qazaxıstan münasibətləri: Azərbaycanla Qazaxıstan arasında münasibətləri şərtləndirən amillər; Azərbaycanla Qazaxıstan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (30 avqust 1992); 1991-1993-cü illərdə Azərbaycanla Qazaxıstan arasında münasibətlərin ziddiyyətli məqamları; Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişindən sonra Azərbaycanın Qazaxıstanla əlaqələrinin normal səviyyəyə çatdırılması; iqtisadi-mədəni əlaqələrdə canlanma; Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Abay Kunanbayevin anadan olmasının 150 illik yubileyi tədbirlərində iştirak etmək üçün Qazaxıstana səfəri (8-10 avqust 1995); Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayevin Bakıya rəsmi səfəri (16-17 sentyabr 1996); iki ölkə arasında münasibətləri tənzimləyən hüquqi-normativ sənədlərin imzalanması; Xəzər dənizinin bölünməsinə dair Azərbaycan-Qazaxıstan birgə müqaviləsinin imzalanması.

Azərbaycanla Qazaxıstan arasında münasibətlərin yüksəlmə xətlə inkişafı; Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Qazaxıstana rəsmi səfəri (10-11 iyun 1997); tarixi «İpək yolu» layihəsinin həyata keçirilməsində Qazaxıstan-Azərbaycan əməkdaşlığı; Qazaxıstan prezidenti N.Nazarbayevin Azərbaycana növbəti səfəri (7-9 aprel 2000) və Dədə Qorqudun 1300 illik yubiley tədbirlərində N.Nazarbayevin iştirakı; Qazaxıstanın Azərbaycanla regional və beynəlxalq təşkilatlarda sıx əməkdaşlığı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qazaxıstana səfəri və «Azərbaycan Respublikası ilə Qazaxıstan Respublikası arasında dostluq münasibətləri və strateji tərəfdaşlıq haqqında»

bəyannamənin imzalanması (1-2 mart 2003); Qazaxıstanın Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinə qoşulması istiqamətindəki danışıqlar; Qazaxıstan-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Azərbaycanla Özbəkistan arasında münasibətləri şərtləndirən amillər; müstəqillik əldə etdikdən sonra hər iki respublikanın oxşar problemlərlə üzləşməsi; 1991-1993-cü illərdə Özbəkistanla münasibətlərdə əsassız gərginliyin yaradılması.

H.Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişindən sonra Özbəkistanla münasibətlərin normallaşması; Özbəkistanla Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (2 oktyabr 1995); Azərbaycanda Özbəkistan səfirliyinin açılması (1996); Özbəkistan prezidenti İslam Kərimovun Azərbaycana rəsmi səfəri (may 1996); iki ölkə arasında iqtisadi, siyasi və mədəni münasibətləri tənzimləyən 19 sənədin imzalanması; Azərbaycan prezidenti H. Əliyevin Daşkənddə Əmir Teymurun 660 illiyi ilə bağlı yubiley tədbirində iştirak etmək üçün Özbəkistana səfəri (oktyabr 1996).

Özbəkistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin tərəfdaşlıq səviyyəsinə qaldırılması; Azərbaycan Prezidenti H. Əliyevin Özbəkistana ilk rəsmi səfəri (18-19 iyul 1997); Özbəkistanda Azərbaycan səfirliyinin açılması (iyul 1997); Özbəkistan-Azərbaycan münasibətlərinin yüksələn xətlə inkişafı; Özbəkistan və Azərbaycanın BMT, MDB, GUÖAM, İslam Konfransı Təşkilatı, Türkdilli dövlət birliklərinin zirvə görüşləri və başqa beynəlxalq və regional təşkilatlarda sıx əməkdaşlığı.

Azərbaycan Prezidenti İ.Əliyevin Özbəkistana ilk rəsmi səfəri və «Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsi haqqında» bəyannamənin imzalanması (23-24 mart 2004) ikitərəfli əlaqələrin gücləndirilməsi istiqamətində mühüm faktor kimi; Özbəkistan-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Azərbaycanla Türkmənistan arasında münasibətləri şərtləndirən amillər; Azərbaycanla Türkmənistan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (9 iyun 1992).

Türkmənistan prezidenti S.Niyazovun Azərbaycana rəsmi səfəri (18-19 mart 1996); Xəzər dənizinin hüququ statusunun müəyyənləşməsində Türkmənistanın tutduğu qərəzli mövqe.

Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevin Xəzəryanı dövlət başçılarının Aşqabad toplantısında iştirakı; Azərbaycanla Türkmənistan arasında münasibətlərdəki soyuqluğun davam etməsi; Türkmənistan-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Azərbaycanla Qırğızistan arasında münasibətləri şərtləndirən amilləri Azərbaycanla Qırğızistan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (19 yanvar 1993).

Qırğızistan Respublikasının prezidenti Ə.Akayevin Azərbaycana rəsmi səfəri (23 aprel 1997); dostluq və əməkdaşlıq haqqında sazişin və başqa ikitərəfli hökumətlərarası sənədlərin imzalanması (23 aprel 1991); Qırğızistan-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.

Azərbaycanla Tacikistan arasında münasibətləri şərtləndirən amilləri Azərbaycanla Tacikistan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması (29 may 1992); beynəlxalq və regional təşkilatlarda əməkdaşlıq; Tacikistan-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durum.

Litva, Latviya və Estoniya ilə diplomatik münasibətlərin qurulması; Baltikyanı respublikalarla Azərbaycan arasında partnyorluq münasibətlərinin formalaşması; beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə dövlət və hökumət rəhbərlərinin görüşlərinin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına müsbət təsiri; beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; texniki-iqtisadi əməkdaşlıq; Azərbaycanın Baltikyanı postsovet respublikaları ilə münasibətlərinin hazırkı durumu və perspektivləri.

← - - - - - Отформатировано: По центру

11-ci mövzu Dünya ölkələrinin enerji siyasəti və Azərbaycanın neft strategiyası

Dünyanın «üçüncü enerji anbarı» sayılan Azərbaycanın neft-qaz ehtiyatları.

Azərbaycan nefti uğrunda beynəlxalq mübarizənin yeni mərhələsinin başlanması: SSRİ-nin süqutu şəraitində Bakı neftinin xarici şirkətlərə konsessiyaya verilməsi planları. Azərbaycan neftinə nüfuz edən ilk xarici şirkət - «Remko» (V.1989). Qorbin iri transmilli neft şirkətləri arasında tender (VI.1991). «AMO KO»-nun uğuru və neft konsorsiumunun yaranması. Azərbaycan hökuməti ilə xarici neft şirkətləri arasında danışıqların (1991-ci ilin payızı – 1992-ci ilin əvvəli) nəticələri. Beynəlxalq neft müqavilələri və xarici orientasiya məsələləri. ARDNŞ ilə Konsorsiumun V və VI Memorandumları (9.XI.1992; 6.V.1993) və Bəyannaməsi (10.VI.1993). Əsas neft müqaviləsinin iyun variantı və onun aqibəti. H.Əliyevin danışıqların dondurulması haqqında qərarı (25.VI.1993) və konsorsiumun narazılığı.

Azərbaycan neftini Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlamaq planları və cəhdləri. Neft müqaviləsinə dair London (1993, noyabr) variantı, Bakı və İstanbul danışıqları (1994).

Azərbaycan neftinə dair ilk beynəlxalq müqavilə (20.IX.1994). «Əsrin müqaviləsi»nin əsas iqtisadi-texniki göstəriciləri. Müqavilənin əhəmiyyəti. Müqaviləyə dair ölkədaxili rəylər («Neft diplomatiyası»nın ilk böyük uğuru; Azərbaycanın maraqları baxımından geriləmə) və beynəlxalq mövqelər (Rusiyanın ziddiyyətli münasibəti; Türkiyənin incikliyi; İrənanı onu tanınaması).

Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkətinin (ABƏŞ) yaradılması. Beynəlxalq ikinci («Qarabağ») neft müqaviləsi (10.XI.1995). Üçüncü («Şahdəniz») müqaviləsində (4.VI.1996) AR-in diplomatik maraqları. Dördüncü («Şimali Abşeron» və ya «Dan ulduzu/əşrəfi») müqavilə (14.XII.1996) - Yaponiya sər-

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: По центру

Отформатировано: Шрифт: A3 Times AzLat, полужирный

mayəsinə yol. Beşinci («Lənkəran-dəniz/Talış-dəniz») kontrakt (13.I.1997) və AR-in Fransa ilə bağlı siyasi maraqları.

İngiltərə ilə münasibətlər. Dövlətlərarası əlaqələrin tarixi təjribəsi və müasirlik. Tərəflərin əməkdaşlığını şərtləndirən amillər.

12-ci mövzu

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və Azərbaycanın təhlükəsizlik problemləri

Azərbaycanın təhlükəsizlik problemləri, onun həlli istiqamətində həyata keçirilən milli siyasət; milli təhlükəsizlik, suveren dövlət hüquqları və ərazi bütövlüyü məsələləri.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının tarixi kökləri, mahiyyəti və həyata keçirilməsinin xarakterik xüsusiyyətləri; ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi, bunu təşkil edən dövlətlər və onların məqsədləri (1804-1813; 1826-1828 müharibələrinin gedişində, XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərində); erməni millətçilərinin böyük Ermənistan xülyaları və onun reallaşdırılması məqsədilə həyata keçirdikləri tədbirlər; Rusiyada bolşevik inqilabının qələbəsindən sonra Cənubi Qafqaz və Anadoluda yaranmış vəziyyət və erməni millətçilərinin işğalçılıq fəaliyyəti; Sovet hakimiyyətinin ilk illərində və sonrakı dövrdə erməni millətçilərinin fəaliyyəti; SSRİ rəhbərliyinin anti-azərbaycan siyasəti və erməni millətçilərinə dəstəyi (1924; 1947-1948; 1953-cü il qərarları və s.)

80-ci illərdə SSRİ-də həyata keçirilən yenidənqurma siyasəti və erməni separatizminin başlanması; SSRİ rəhbərliyinin loyallıq siyasəti və Dağlıq Qarabağda separatçı hərəkatın genişlənməsi; Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin başlanması və SSRİ rəhbərliyinin ermənipərəst siyasəti; Azərbaycan torpaqlarının işğalının başlanması və əhəlinin deportasiyası; SSRİ-nin dağılması və Ermənistan-Rus qoşunlarının Azərbaycanın 20% torpaqlarını işğal etməsi; Xocalı soyqırımı və etnik təmizləmə siyasəti; Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas problemi.

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: По центру

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: Times Roman AzLat, полужирный

Azərbaycanın xarici siyasət fəaliyyəti; Azərbaycan torpaqlarının işğalı və onun nəticələri; Azərbaycan rəhbərliyinin Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə qarşı beynəlxalq mübarizəsi; məsələnin BMT səviyyəsinə çıxarılması; BMT Təhlükəsizlik Şurasının 7 bəyanatı və 4 qətnaməsinin qəbul olunması (822, 853, 874, 884 iyul-noyabr 1993).

Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin ATƏT səviyyəsinə çıxarılması üçün Azərbaycan rəhbərliyinin fəaliyyəti; ATƏT-in Helsinki sammiti (iyul 1992) və Azərbaycanın sammitdəki fəaliyyəti; ATƏT-in Nazirlər Şurasının Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair (Minsk Konfransının çağırılması haqqında) qərarı (24 mart 1992) və Sülhməramlı Qüvvələrin tərkibi ilə bağlı fikir ayrılıqları; ATƏT-in Budapeşt sammiti (1994) və Azərbaycan rəhbərliyinin Sülhməramlı Qüvvələrlə bağlı iradəsi; ATƏT-in Lissabon sammiti (1996) və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli ilə bağlı əsas prinsiplərin müəyyən olunması; Ermənistan-Azərbaycan münaqişə bölgəsində atəşkəsə nail olması (1994) və Minsk qrupunun fəaliyyəti; həmsədrlik institutunun yaradılması, fəaliyyəti və münaqişənin həlli ilə bağlı təkliflərin hazırlanması.

İslam Konfransı Təşkilatı və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ problemi; Avropa Şurasının münaqişə ilə bağlı mövqeyi və Azərbaycan nümayəndə heyətinin fəaliyyəti; Avropa İttifaqının münaqişəyə yanaşması və onun həlli istiqamətində göstərdiyi fəaliyyət; Avropa Parlamenti və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi; digər beynəlxalq və regional təşkilatların münaqişənin həlli ilə bağlı mövqeləri və fəaliyyətləri haqqında.

13-cü mövzu

Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzkarlığına son qoymaq uğrunda diplomatik mübarizə

Münaqişənin həllində beynəlxalq təşkilatların iştirakına münasibət məsələsinə dair mövqələr (baxışlar). Problemin

BMT, yoxsa ATƏT çərçivəsində çözülməsi ətrafında müzakirələr.

BMT-nin münaqişənin tənzimlənməsi sahəsində fəaliyyəti: Ermənistanın təcavüzünə məruz qalan Azərbaycanın BMT-yə müraciətləri. BMT Baş Katibinin təmsilçisi S.Vensin Bakıya səfəri (11.I.1992). BMT Təhlükəsizlik Şurasında (TŞ) "Dağlıq Qarabağda vəziyyətə dair" müzakirələr və onun sədrinin bəyanatları (12.V, 26.VIII, 27.X.1992; 29.I, 6.IV, 18.VIII.1993). BMT Baş Katibinin məruzəsi (14.IV.1993).

BMT TŞ-nin qətnamələri: 822 sayılı (30.IV.1993), 853 sayılı (29. VII. 1993), 874 sayılı (14.X.1993), 884 sayılı (11.XI.1993). Qətnamələrin müsbət cəhətləri və qüsurlu məqamları.

BMT Baş Katibi B.Qalinin Bakıya səfərində Dağlıq Qarabağa bağlı müzakirələr. Baş Katib BMT qətnamələrinin prinsipləri və problemin həlli sahəsindəki vəzifələr barədə. Qalinin tövsiyələri. BMT TŞ-də "Dağlıq Qarabağda vəziyyətə dair" növbəti müzakirə (26.IV.1995).

Münaqişənin ATƏT vasitəsi ilə həllinə dair səylər: ATƏM-in Bakıya xüsusi missiyası (11.1992). Problemin ATƏM strukturlarında (YVŞK, XİNS) müzakirəsi (II-V.1992). Dağlıq Qarabağa dair Minsk Konfransı (MK) məsələsi. Minsk Qrupunun (MQ) fəaliyyəti: Roma danışıqları (VI-VII.1992; II.1993). Alma-ata Bəyannaməsi (27.VIII.1992) və İcəvan protokolu (3.IX.1992). MQ-nin mandatı (I.III.1993). YVŞK-nin Praqa müşavirəsi (IV.1993). Roma görüşü (VI.1993) və «Doqquzlar»ın «Təxirəsalınmaz tədbirlər cədvəli». Minsk Qrupunun Roma (9.VIII.1993) və Paris (28.IX.1993) məsləhətləşmələrində «Cədvəl»in müzakirəsi. «Paris cədvəli». ATƏM-in sədri M.Uqlasın münaqişə bölgəsinə səfəri (25.X.1993). Minsk Qrupunun Vyana Bəyanatı və «Vyana Cədvəli»nin (XI.1993) müsbət cəhətləri və qüsurlu məqamları. ATƏM-Rusiya ixtilafı. MQ-nin Praqa görüşü (11-15.IV.1994) və «Etimadı möhkəmləndirmək tədbirləri». MQ-nin Vyana görüşləri (7-8.VII və 17.X.1994). Bölgəyə beynəlxalq

sülmərəmli qüvvələr göndərilməsi qərarı və onun Ermənistan tərəfindən əngəllənməsi.

ATƏM (ATƏT)-in Budapeşt sammiti (5-6.XII.1994) və «Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar ATƏM-in fəaliyyətinin intensivləşdirilməsi»sənədi (5.XII.1994). MQ-nin Stokholm (6-7.IV.1995), Helsinki və Baden (VI-VII.1995), Moskva (3-9.IX.1995, 9-14.I.1996) görüşləri. ATƏT-in sədri F.Kottinin regiona səfərinin (II.1996) nəticələri. MQ-nin Moskva (15-18.VI.1996), Stokholm (1-5.VII.1996), Helsinki (XI.1996) məsləhətləşmələri.

ATƏT-in Lissabon sammitində (2-3.XII.1996). Ermənistan-Azərbaycan diplomatik qarşıdurması. Zirvə toplantısının yekun sənədinin 20-ci maddəsi. F.Kottinin bəyanatı – 3 prinsipi. Sammitin Azərbaycan üçün nəticələrinə dair mövqələr.

MQ-də həmsədrlik uğrunda mübarizə. MQ-nin Moskva görüşü (1-5.IV.1997). MK və MQ həmsədrlərinin münaqişə bölgəsinə səfərlərinin (VI-VIII.1997) nəticələri. Münaqişənin həllinə dair MQ-nin təklifləri: «Paket həll modeli» (18.VII.1997), "Mərhələli plan» (2.XII.1997), «Ümumi dövlət» (7.XI.1998). Azərbaycan parlamentində Dağlıq Qarabağ probleminə dair müzakirələr (23-24.11.2001).

ATƏT XİNS-in Kopenhagen görüşündə (17-18.XII.1997) "Konsensus minus 1" prinsipi və Azərbaycan. Ermənistanın tələbləri. ATƏT-in İstanbul Deklarasiyası (19.XII.1999) və Azərbaycan. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı Paris (111.2001) və Ki-Uest (IV.2001) danışıqları.

Münaqişənin ATƏT vasitəsi ilə tənzimlənməsinin nəticəsizliyi və onu şərtləndirən amillər.

NATO və Dağlıq Qarabağ münaqişəsi: NATO qərargahında AR təmsilçiləri ilə Qarabağ məsələsinin müzakirəsi (19.II.1992). NATO Şurası Brüssel Bəyannaməsinin (I.1994) Cənubi Qafqaz dövlətlərinin ərazi bütövlüyünü tanıması. AR-in SNT Proqramına qoşulmasında «Qarabağ amili»nin rolu. «NATO-nun Şərqə doğru genişlənməsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təminatının şərtidir» tezisində dair mövqələr.

Avropa Şurası (AŞ) strukturlarının Dağlıq Qarabağda dair bəyanatları (5.II.1992; 12.III, 16.IV.1993) və məsləhətləşmələri (24-28.I; 4-11.VII.1994). AŞ Parlament Assambleyasının «Dağlıq Qarabağda münaqişəyə dair» (10.XI.1994, 1047 sayılı) və «Güney Qafqazda münaqişələrə dair» (22.IV.1997, 1119 sayılı) qətnamələri. Onların Azərbaycanın mənafeyinə zidd xarakterli. AŞ-nin Cənubi Qafqazda münaqişələrlə əlaqədar seminarı (Strasburq, 26.I.1996). AŞ-nin DQ üzrə məruzəçisi T.Devisin regiona səfəri (IV.2003).

Avropa Birliyinin (AB) Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı bəyanatları (7.IV, 3.IX, 9.XI.1993) və onların qüsurlu cəhətləri. Avropa Parlamentində münaqişəyə dair məsləhətləşmələr. AB və AŞ-nin Qafqaza dair regional iqtisadi inkişaf planları və siyasi maraqları.

İslam Konfransı Təşkilatı (İKT) və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi (müharibəsi): Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünün İKT strukturları və toplantıları tərəfindən pislənməsi (VI.1992; IV.1993). İKT XİN-ləri XXI konfransının (Kəraçi, IV.1993) və İKT fəvqəladə sessiyasının (İslamabad, IX.1994) Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə dair qətnamələri. İKT Baş Katibi Həmid əl-Qabidin Bakı görüşlərində Dağlıq Qarabağla bağlı müzakirələr. VII (Kasablanka, 13-14.XII.1994) Zirvə konfransının Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi üzrə qətnaməsinin başlıca məqamları. İKT XİN-ləri XXIV konfransı (Cakarta, 9-13.XII.1996) və İKT VIII (Tehran, 8-11.XII.1997) sammitinin Ermənistan Respublikasının AR-ə qarşı təcavüzü haqqında qətnamələri. Tehran Bəyannaməsinin 8-ci maddəsi. İKT Doxa sammitinin (XI.2000) AR-ə dair qətnamələri.

Mühazirələrin təxmini planları

1-ci mövzu

Giriş

1. Fənnin predmeti və əsas problemləri.
2. Onun tədrisinin məqsədi və başlıca vəzifələri.
3. Azərbaycanın XX yüzillikdəki xarici siyasətinin dövrələşdirilməsi məsələləri.

2-ci mövzu

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti diplomatiyasının ilk addımları və problemləri

1. AXC-nin xarici siyasətinin əsas vəzifələri, istiqamətləri və prinsipləri
2. Osmanlı dövləti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti arasında dostluq (Batumi) müqaviləsi.
3. İstanbul konfransı məsələsi və Azərbaycan. Ə. Topçubaşının İstanbula diplomatik missiyası

3-cü mövzu

Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminə qatılması

1. Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminə qatılması
2. Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa olunması.
3. Azərbaycanın qlobal iqtisadi, siyasi, təhlükəsizlik problemləri.

4-cü mövzu

Azərbaycanın xarici siyasət fəaliyyətinin formalaşması və inkişafı

1. Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas istiqamətləri

2. Azərbaycanın xarici siyasət prioritetləri
3. Azərbaycanın xarici siyasət resursları və mexanizmləri.

5-ci mövzu

Azərbaycan Amerika ölkələri ilə münasibətləri

1. Azərbaycan-ABŞ münasibətləri
2. Azərbaycan-Kanada münasibətləri
3. Azərbaycanın Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələrit ilə münasibətləri.

6-cı mövzu

Azərbaycan və Avropa ölkələri

1. Azərbaycan-Fransa münasibətləri
2. Azərbaycan-Böyük Britaniya münasibətləri
3. Azərbaycan-Almaniya münasibətləri və s.

7-ci mövzu

Azərbaycanın xarici siyasətində Asiya istiqaməti

1. Azərbaycanın xarici siyasəti və Asiya ölkələri
2. Şərqi və Cənub-Şərqi Asiya, Sakit okean hövzəsi ölkələri və Azərbaycan
3. Azərbaycanın Cənubi Asiya dövlətləri ilə beynəlxalq əlaqələri.

8-ci mövzu

Yaxın, Orta Şərq dövlətləri və Azərbaycan

1. Azərbaycanın xarici siyasətində Yaxın və Orta Şərq dövlətləri
2. Azərbaycan-İordaniya, Səudiyyə Ərəbistanı, Suriya, İraq əlaqələri və münasibətləri

3. Azərbaycan-Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Livan, Qatar, Küveyt, İsrail əlaqələri və münasibətləri.

9-cu mövzu

Azərbaycanın xarisi siyasətində Afrika ölkələri

1. Azərbaycanın xarici siyasəti və Afrika ölkələri
2. Afrikanın müsəlman ölkələri ilə Azərbaycanın münasibətləri
3. Afrika qitəsinin qeyri-müsəlman ölkələri ilə münasibətlər.

10-cu mövzu

Azərbaycanın MDB dövlətlərilə münasibətləri

1. MDB üzvü olan digər dövlətlərin və Baltıqyanı ölkələrin Avrasiya siyasəti və Azərbaycanla münasibətləri
2. Azərbaycanın Cənubi Qafqaz dövlətləri ilə əlaqələri
3. Azərbaycanın xarici siyasətində Orta Asiya dövlətləri.

11-ci mövzu

Dünya ölkələrinin enerji siyasəti və Azərbaycanın neft strategiyası

1. «Əsrin müqaviləsi» və digər neft sazişləri uğrunda mübarizə.
2. Xəzərin statusu və neftin nəqli ətrafında diplomatik çəkişmələr.
3. «Neft diplomatiyası»nın ilkin nəticələri

12-ci mövzu

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və Azərbaycanın təhlükəsizlik problemləri

1. Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin tarixi kökləri haqqında.

2. ATƏT-in Minsk qrupunun yaradılması və fəaliyyəti.
3. Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal və münaqişənin BMT Təhlükəsizlik Şurasında müzakirəsi.

13-cü mövzu

Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzkarlığına son qoymaq uğrunda diplomatik mübarizə

1. BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qarabağa dair qətnamələri.
2. Münaqişənin həlli sahəsində ATƏT-in fəaliyyəti: Minsk qrupu, Budapeşt və Lissabon sammitləri.
3. Digər beynəlxalq və regional təşkilatların səyləri.

**Məşğələlərdə müzakirə və öyrənilmək üçün
təvsiyə olunan məsələlər (suallar),
onlara dair qaynaqlar və ədəbiyyat**

Fənnə dair məşğələlərin aparılmasına əvvəlki (standart) yanaşmadan – ümumi məsələlərdən (suallardan) ibarət planlar əsasında keçirilən seminarlardan fərqli üsulla üstünlük verilmişdir. Belə ki, mövzuya dair çoxlu konkret suallar (məsələlər) müzakirə-diskussiya üçün təvsiyə edilir. Müzakirə üçün məsləhət bilinən məsələlərin arasından konkret hansıların seçilməsində müəyyənləşdirilməsində mövqelərinin (təkliflərinin) nəzərə alınması faydalı və məqsədamüvafiqdir.

Seçimlərə ayrılan saatların azlığı üzündən bəzi mövzulunun birləşdirilməsi lazım gəlir.

Mövzulara dair minimum konkret qaynaqlar və ədəbiyyat da təvsiyə olunur. Bu zaman bilavasitə mənbələrin öyrənilməsi və müzakirəsinə üstünlük verilməsi məsləhət görülür.

**2-ci mövzu
Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti diplomatiyasının
ilk addımları və problemləri**

- Birinci dünya müharibəsi dövründə böyük dövlət qruplaşmalarının Azərbaycandakı strateji maraqları.
- XX yüzilliyin əvvəlində Osmanlı dövlətinin Qafqaz siyasətində Azərbaycan amili.
- Ərzincan barışıqı, Trabzon, Batum konfransları və Azərbaycan.
- «İstiqlal Bəyannaməsi» və AXC-nin xarici siyasətinin əsas vəzifələri, istiqamətləri, prinsipləri.
- Osmanlı dövləti ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti arasında dostluq (Batumi) müqaviləsi və ona əlavə sazişlər.
- Azərbaycan-Osmanlı yaxınlaşması və Almaniyanın mövqeyi.

- Dördlər İttifaqı ilə Qafqaz dövlətlərinin İstanbul konfransı məsələsi.
- Ə.Topçubaşının İstanbula diplomatik missiyası.
- Ə.Topçubaşının Antanta ölkələrinin İstanbuldakı fəxri nümayəndələrinə Memorandumu.
- Mudros müqaviləsinin Azərbaycan üçün nəticələri.

* * *

- Türk-Alman ittifaqı, 2.VIII.1914. – K.Kurat. Türkiyə və Rusiya. Ankara, 1990, s.631-632.
- Azərbaycan ilə Devleti-Aliyyə arasındakı müahədə, 4.VI.1918. Azərbaycan ilə müahədə (ilavə). Azərbaycanın Türkiyədən askeri müdaxilə istəməsi. – Baxın: İ.Musayev. Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri (1917-1922). Bakı, 1998, s.57-66.
- Erzincan Mütərəkesi, 5/18.XII.1917. – Barxk: İ.Musayev, Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri (1917-1922). Bakı, 1998, s.72.
- A.M.Топчибашев. Меморандум... (XI.1918 г.). Баку, 1993.
- Rusiyada birinci müsəlman konqresi tutanaqları. Ankara, 1990.
- A.M.Топчибашев. Дипломатические беседы в Стамбуле (1918-1919 гг.). Баку, 1994.
- K.Kurat. Türkiyə və Rusiya. Ankara, 1990, VII-XIII bölümlər.
- E.Şahin. Trabzon və Batum konfransları və Anlaşmaları (1917-1918). Ankara, 2002.
- C.Həsənov. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində (1918-1920-ci illər). Bakı, 1993, I və II fəsillər.
- Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, 1918-1920. Bakı, 1998, I və II fəsillər.
- N.Nəsibzadə. Azərbaycanın xarici siyasəti (1918-1920). Bakı, 1996, I və II fəsillər.
- İ.Musayev. Azərbaycanın Naxçıvan və Zəngəzur bölgələrində siyasi vəziyyət və xarici dövlətlərin siyasəti (1917-1921-ci illər). Bakı, 1998, I fəsil.

- A.Балаев. Азербайджанское национально-демократическое движение, 1917-1920. Баку, 1990.
- Ə.Şahverdiyev. Brest-Litovsk sülhünün Zaqafqaziya-Osmanlı münasibətlərinə təsiri. – АХС-80. Bakı, 1998, s.107-113.
- К.Мəммədov. Mudros barışığı və Azərbaycan məsələsi. АХС-80. Bakı, 1998, s.114-118.
- А.Сафарова. О предъявленной А.М.Топчибашевым ноты протеста против 2-х пунктов Мудросского перемирия. – «Tarix və onun problemləri», 1999, №3.

3-cü mövzu

Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminə qatılması

- Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa olunması (1991, 18 oktyabr) və dünya dövlətləri tərəfindən tanınması;
- BMT üzvlüyünə qəbul olunması (2 mart 1992) və beynəlxalq münasibətlərin subyektinə çevrilməsi;
- Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminə qatılması və müstəqil xarici siyasət yürütməsini çətinləşdirən daxili və xarici faktorlar;
- Azərbaycanın geosiyasi, geoiqtisadi və geostrateji mövqeləri və bunların onun beynəlxalq əlaqələrinə təsiri;
- Azərbaycanın Şərq-Qərb əlaqələrindəki əlverişli mövqeyi və bundan istifadə cəhdləri;
- Azərbaycanın qlobal iqtisadi, siyasi, təhlükəsizlik problemləri və beynəlxalq təşkilatlarla bu istiqamətdə həyata keçirdiyi siyasət.

* * *

- Azərbaycan Respublikasının Dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiya aktı. Bakı, 1991.
- Abdullayev V. Azərbaycan yeni diplomatiya məkanında. Bakı, 2000.

- Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. I-V cildlər. Bakı, 1996-1999.
- Azərbaycan Respublikası 1991-2001. Bakı, 2001.
- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Bakı, 1996.
- Əliyev H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir. I-XIII kitablar. Bakı, 1996-2005.
- Heydər Əliyev Azərbaycanı dünyaya tanıdır. Bakı, 1994.
- Həsənov Ə.M. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin xarici siyasəti (əsas istiqamətlər, prinsip və xüsusiyyətlər). Heydər Əliyev siyasi məktəbini öyrənirik. Bakı, 1997, s.126-142.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində. «Qafqaz Universiteti» jurnalı, 2003, №1, s.47-61.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin əsas vəzifələri, prinsip və istiqamətləri (1991-1997-ci illər). Tarix və onun problemləri. Bakı. 1998, №2, s.49-69.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın ABŞ və Avropa dövlətləri ilə münasibətləri (1991-1996). Bakı, 2000.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa ölkələri və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998.
- Həsənov Ə.M. Heydər Əliyev və Azərbaycanın xarici siyasət prioritetlərinin müəyyənləşməsi. Heydər Əliyev irsi və Azərbaycan dövlətçiliyi. Bakı, 2005, s.571-582.
- Hüseynova H. Azərbaycan Avropaya inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997). Bakı, 1998.
- Qasımov M. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində (1991-1995-ci illər). Bakı, 1996.
- Qasımov M. Azərbaycanın xarici siyasəti (konsepsiya məsələləri). Bakı, 1997.
- Quluzadə V. Gələcəyin üfüqləri (Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti barədə mülahizələr, müsahibələr, şərhlər). Bakı, 1999.
- Аббасбејли А., Аббасбејли Е. Гейдар Алиев и мировая политика. Баку, 1997.

- Чернявский С.И. Азербайджан: выбор курса. Москва, 2004.
- Чернявский С.И. Внешняя политика Азербайджанской Республики (1998-2003). Баку, 2003.
- Devlet Nadir. Doğuştan günümüze Büyük İslam tarihi Türk dünyası. İstanbul, 1993.
- İrfan Ülkü, Ali Hasanov. Süleyman Demirel ve Türk dünyası. İstanbul, 2002.
- Kafesoğlu İbrahim. Türk milliyetçiliğinin meseleleri. İstanbul, 1995.
- Kafkasya ve Azerbeycanın dünü-bugünü-yarını. İstanbul, 1995.

4-cü mövzu

Azərbaycanın xarici siyasət fəaliyyətinin formalaşması və inkişafı

- Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas vəzifələri və onun reallaşdırılması yolları;
- Xarici siyasətin əsas xüsusiyyətləri və onun xarakteristikası; xarici siyasətin mahiyyəti və prinsipləri;
- Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas mərhələləri və onu səciyyələndirən cəhətləri;
- Azərbaycanın xarici siyasəti, BMT Nizamnaməsi, ATƏT-in əsas prinsipləri digər beynəlxalq hüquq normaları;
- Azərbaycanın xarici siyasətinin Heydər Əliyev konsepsiyası və onun həyata keçirilməsi.
- Azərbaycanın xarici siyasət istiqamətlərini şərtləndirən amillər;
- Xarici siyasətin əsas istiqamətləri və onların həyata keçirilməsi (Rusiya və MDB ölkələri; Cənubi Qafqazın qonşu dövlətləri; Türkiyə, İran və digər İslam ölkələri);
- Qərbin aparıcı dövlətləri və ABŞ; Cənub-Şərqi Asiya ölkələri; beynəlxalq və regional təşkilatlar; xüsusi istiqamət kimi - Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ probleminin həlli;

- Azərbaycanın enerji siyasəti və yeni neft strategiyasının reallaşdırılması; terrorizmə qarşı beynəlxalq mübarizədə iştirak və s.
- Xarici siyasət prioritetlərinin müəyyən edilməsi yolları və vasitələri;
- Azərbaycanın müasir xarici siyasət prioritetləri; daxili və xarici resursların ölkənin ərazi bütövlüyünün, suveren dövlət hüquqlarının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəldilməsi;
- Xarici siyasətin daxili və xarici resursları;
- Xarici siyasət mexanizmlərinin müəyyən edilməsi və həyata keçirilməsi;
- Rəsmi strukturlar – Prezident, Parlament, Xarici İşlər Nazirliyi, digər rəsmi strukturların xarici siyasət fəaliyyətində iştirakı və ümumi koordinasiyası.

* * *

- Azərbaycan Respublikasının Dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiya aktı. Bakı, 1991.
- Abdullayev V. Azərbaycan yeni diplomatiya məkanında. Bakı, 2000.
- Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. I-V cildlər. Bakı, 1996-1999.
- Azərbaycan Respublikası 1991-2001. Bakı, 2001.
- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Bakı, 1996.
- Əliyev H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir. I-XIII kitablar. Bakı, 1996-2005.
- Heydər Əliyev Azərbaycanı dünyaya tanıdır. Bakı, 1994.
- Həsənov Ə.M. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin xarici siyasəti (əsas istiqamətlər, prinsip və xüsusiyyətlər). Heydər Əliyev siyasi məktəbini öyrənirik. Bakı, 1997, s.126-142.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində. «Qafqaz Universiteti» jurnalı, 2003, №1, s.47-61.

- Həsənov Ə.M. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin əsas vəzifələri, prinsip və istiqamətləri (1991-1997-ci illər). Tarix və onun problemləri. Bakı. 1998, №2, s.49-69.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın ABŞ və Avropa dövlətləri ilə münasibətləri (1991-1996). Bakı, 2000.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa ölkələri və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998.
- Həsənov Ə.M. Heydər Əliyev və Azərbaycanın xarici siyasət prioritetlərinin müəyyənləşməsi. Heydər Əliyev irsi və Azərbaycan dövlətçiliyi. Bakı, 2005, s.571-582.
- Hüseynova H. Azərbaycan Avropaya inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997). Bakı, 1998.
- Qasımov M. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində (1991-1995-ci illər). Bakı, 1996.
- Qasımov M. Azərbaycanın xarici siyasəti (konsepsiya məsələləri). Bakı, 1997.
- Quluzadə V. Gələcəyin üfüqləri (Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti barədə mülahizələr, müsahibələr, şərhlər). Bakı, 1999.
- Аббасбейли А., Аббасбейли Е. Гейдар Алиев и мировая политика. Баку, 1997.
- Чернявский С.И. Азербайджан: выбор курса. Москва, 2004.
- Чернявский С.И. Внешняя политика Азербайджанской Республики (1998-2003). Баку, 2003.
- Devlet Nadir. Doğuştan günümüze Büyük İslam tarihi Türk dünyası. İstanbul, 1993.
- İrfan Ülkü, Ali Hasanov. Süleyman Demirel ve Türk dünyası. İstanbul, 2002.
- Kafesoğlu İbrahim. Türk milliyetçiliğinin meseleleri. İstanbul, 1995.
- Kafkasya ve Azerbeycanın dünü-bugünü-yarını. İstanbul, 1995.

5-ci mövzu

Azərbaycanın Amerika ölkələri ilə münasibətləri

- Şimali, Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələri dünya siyasətində;
- Azərbaycanın ABŞ-la sıx əməkdaşlığını zəruri edən amillər;
- ABŞ-ın Qafqazda, o cümlədən Azərbaycandakı maraqları və onun reallaşdırılması yolları;
- ABŞ-da erməni lobbisinin antiazərbaycan fəaliyyəti və ABŞ Konqresi tərəfindən Azərbaycanın əleyhinə yönəlmiş “Azadlığı müdafiə aktı”na “907-ci düzəliş”in qəbul edilməsi (dekabr 1992);
- ABŞ və Rusiya prezidentlərinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı mövqeləri, ATƏM-in Minsk Konfransının çağırılmasına verilən dəstək (yanvar 1993).
- ABŞ-ın təşəbbüsü ilə Budapeştdə Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin görüşü (1994-cü ilin sonu);
- ATƏM-in Budapeşt sammitində Azərbaycanın mənafeyinə uyğun qərarın qəbul edilməsində ABŞ-ın rolu;
- ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində həlledici dönüş (1996-cı il); yüksək səviyyəli görüşlərin davam etdirilməsi;
- ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatası tərəfindən Azərbaycana qarşı «Porter əlavəsi» adlı sənəd layihəsinin qəbul edilməsi;
- ATƏT-in Lissabon sammitində Azərbaycanın mənafeyinə uyğun qərarların qəbul edilməsində ABŞ-ın rolu (dekabr 1996).
- Amerika-Azərbaycan Ticarət Palatasının yaradılması;
- Ki-Vest danışıqları (2001-ci il);
- Kanadanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması və iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması;
- Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələrinin Azərbaycanla əməkdaşlığa meyl göstərməsi və bu istiqamətdə göstərdiyi cəhdləri.

- Abutalıbov R. Azərbaycan-Fransa əməkdaşlığı yolları Azərbaycanın beynəlxalq çoxtərəfli əlaqələrində Bakının rolu. Bakı, 1997.
- Azərbaycan 1993: Anarxiyadan sabitliyə. Bakı, 2000.
- Azərbaycan 1994: Milli dövlətçilik sınaq qarşısında. I-II hissə. Bakı, 2002.
- Azərbaycan 1995: Qarşıdurmadan milli həmrəyliyə. I-III hissə. Bakı, 2005.
- Azərbaycan BMT ailəsində. Bakı, 2000.
- Azərbaycan Respublikası 1991-2001. Bakı, 2001.
- Azərbaycan-Almaniya: Respublikamız Avropa ölkələri ailəsində öz mövqeyini möhkəmləndirir. Bakı, 1996.
- Azərbaycan-Böyük Britaniya: əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq (1991-2001). Bakı, 2001.
- Azərbaycan-Çin: diplomatik əlaqələrin qurulmasının 10 ili. Bakı, 2002.
- Azərbaycan-Çin: dostluq sərhədləri aşır. Bakı, 2000.
- Azərbaycan-Fransa: əməkdaşlığın genişlənməsinə mühüm töhfə. Bakı, 1997.
- Azərbaycanın Avropa dövlətləri ilə münasibətlərinə dair sənədlərin siyahısı. Bax: Həsənov Ə.M. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa ölkələri və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998.
- Аббасбейли А., Аббасбейли Э. Гейдар Алиев и мировая политика. Баку, 1997.
- Аббасбейли А., Гасанов А. Азербайджан в системе международных и региональных организаций. Баку, 1999.
- Актуальные проблемы Европы: экономика, политика, идеология. Вып. I. Москва, 1991.
- Бжезинский З. Великая шахматная доска. Москва, 1999.
- Гаджиев К.С. Геополитика. Москва, 1997.

- Гренвил Дж. История XX века. Люди, события, факты. Пер. с англ. Москва, 1999.
- Гусейнова У. Азербайджан - США. Перспективы сотрудничества (90-е годы). Баку, 2000, 176 с.
- Дергачев В. Геополитика. Киев, 2000.
- Ali Faik Demir. Türk dış politikası perspektifinden Güney Kafkasya. Bağlam yayıncılık, 2003.
- Çeçen Anıl. Atatürk ve Avrasya, İstanbul, Cumhuriyet Yayınları, 1999.
- Çiloğlu Fahrettin. Rusiya Federasyonunda ve Transkafkasyasda etnik çatışmalar. Sinatle yayınları, İstanbul, 1998.
- Dış Basın ve Türkiye Bülteni, 6-7 Mayıs 1997.
- Kafkasya ve Azerbeycanın dünü – bugünü və yarını. İstanbul, Harp Akademileri Basımevi, 1995.
- Kocabaş Süleyman. Kuzeyden gelen tehdit. Türk-Rus mücadelesi. İstanbul, Vatan yayınları, 1990.
- Kumkale Tahir Tamer. Tarihten günümüze türk-rus ilişkileri. İstanbul, İrfan yayınevi, 1997.
- «Washington Times». 15.07. 2004.
- Goltz N. Azerbaijan Diary: A Rogue Reportes Adventures in an Oil-rich, War-torn, Post-Soviet Republic. N.-Y., 1998.

6-сı mövzu **Azərbaycan və Avropa ölkələri**

- Avropa qitəsi müasir dünya siyasətində; ərazisi, əhalisi və digər geosiyasi xarakteristikası;
- Qərbi və Şərqi Avropa ölkələri və Azərbaycanın xarici siyasəti;
- Azərbaycanın xarici siyasətində Qərbi Avropa dövlətləri ilə münasibətlərin əhəmiyyəti və əsas xarakterik xüsusiyyətləri.
- Azərbaycan-Fransa münasibətlərini şərtləndirən əsas amillər;

- Azərbaycan-Fransa münasibətlərinə erməni lobbisinin mənfi təsiri
- Azərbaycan Prezidentinin Fransaya rəsmi səfəri (21-23 dekabr 1993), «Dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı anlaşma haqqında» müqavilənin imzalanması;
- Azərbaycan «Paris Xartiyası»nın üzvü kimi;
- Paris beynəlxalq konfransı (dekabr 1995);
- Fransanın ATƏT-in həmsədrlərindən biri kimi Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin nizamlanmasındakı fəaliyyəti;
- Böyük Britaniyanın dünya siyasətinin formalaşmasındakı rolu;
- Böyük Britaniyanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (31 dekabr 1991) və diplomatik münasibətlərin qurulması (11 mart 1992); 1992-1993-cü illərdə Böyük Britaniyanın bir sıra hökumət və iş adamlarının Azərbaycana səfərləri; Böyük Britaniyanın baş naziri Marqaret Tetçerin Bakıya səfəri (7-8 sentyabr 1992);
- Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində Böyük Britaniyanın mövqeyi;
- Almaniya-Azərbaycan münasibətləri yeni müstəvidə (1993-cü ilin ikinci yarısından sonrakı dövr);
- birgə Azərbaycan-Almaniya müəssisələrinin yaranması və fəaliyyəti;
- Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə Almaniyanın ədalətli mövqeyi;
- İtaliya-Azərbaycan münasibətlərini şərtləndirən amillər; İtaliya ilə Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması;
- İtaliyada Azərbaycan səfirliyinin açılması (2003); İtaliya-Azərbaycan münasibətlərinin hazırkı durumu.
- Yunanistanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması və iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulması;

- Belçika ilə Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin yaradılması (19 fevral 1992); Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişindən sonra iki ölkə arasındakı münasibətlərdə canlanma;
- Azərbaycanın Avropaya inteqrasiya prosesində Avstriyanın rolu;
- Avstriya ilə diplomatik münasibətlərin qurulması (20 fevral 1992);
- Azərbaycanla Norveç arasında diplomatik münasibətlərin qurulması;
- Azərbaycanla İsveç arasında diplomatik münasibətlərin qurulması;
- Azərbaycan-Danimarka münasibətləri;
- Finlandiyanın ATƏT-in Minsk qrupunun üzvü kimi fəaliyyəti;
- Azərbaycan və Pireney yarımadası ölkələri;
- ATƏT-in Lissabon sammitində Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin Portuqaliya prezidenti ilə görüşlər;
- Mərkəzi və Şərqi Avropa dövlətləri ilə Azərbaycan arasındakı münasibətləri şərtləndirən amillər.

- Azərbaycanın beynəlxalq coxtərəfli əlaqələrində Bakının rolu. Bakı, 1997.
- Azərbaycan-Pakistan əlaqələri, bax: Heydər Əliyev və Şərq. Birinci kitab. Bakı, 2002, səh.353-359.
- Birlikdə yeni əsrə doğru. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin ABŞ-a rəsmi səfəri, 27 iyul – 7 avqust 1997-ci il. Bakı, 1998.
- Əhmədov E. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 1998.

- Əhmədov M. Azərbaycan-Çin münasibətlərinin strategiyası və perspektivləri. Bakı, 1999.
- Əliyev H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir. I-XII kitablar. Bakı, 1996-2005.
- Əzimli A. Azərbaycan-NATO münasibətləri (1992-2000). Bakı, 2001.
- Heydər Əliyev Azərbaycanı dünyaya tanıdır. Tərtibçilər: N. İbrahimov, İ. Şükürov. Bakı, 1994.
- Heydər Əliyev və Şərq. Beş cildə. Tərtibçilər: Q.Allahverdiyev və V.Sultanzadə. Bakı, 2002.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın ABŞ və Avropa dövlətləri ilə münasibətləri (1991-1996). Bakı, 2000.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa ölkələri və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycan-ABŞ: Anlaşılmaz münasibətlərdən strateji tərəfdaşlığa doğru (oktyabr 1991- avqust 1997). Bakı, 1997.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycan-ABŞ: qarşılıqlı mənafeələr strateji tərəfdaşlıq tələb edir. Azərbaycan məktəbi. 1997. №24, s.4-16.
- Hüseynova H. Azərbaycan Avropa inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997). Bakı, 1998.
- Hüseynova H. Azərbaycan Avropaya inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997-ci illər). Bakı, 1998.
- İsmayılov F. Qarabağ konfliktini ABŞ-ın qlobal siyasəti kontekstində. Bakı, 2001.
- Дугин А. Основы геополитики. Геополитическое будущее России. Мыслить пространством. Москва, 1999.
- Дугин А. Основы геополитики. Москва, 1997.
- Кредер А.А. Новейшая история. XX век. Москва, 1997.
- Международные отношения как объект изучения. Москва, 1993.
- Нартов Н.А. Геополитика. Учебник. Москва, 1999.

- Независимый Азербайджан: новые ориентиры. Москва, 2000.
- Поздняков Е.А. Геополитика. Москва, 1995.
- Современные международные отношения. Учебник. Под ред. А.В.Торкунова. Москва, 2000.
- Тихонравов Ю.В. Геополитика. Москва, 1998.
- Цыганков П.А. Международные отношения. Москва, 1996.
- Чернявский С.И. Закавказье в планах Вашингтона. Свободная мысль, 1999, №7, 56-61 с.
- Чернявский С.И. Новый путь Азербайджана. Москва, 2002.
- Шукюров И. Дипломатия мира. (Об итогах визитов Президента Азербайджанской Республики Гейдара Алиева в зарубежные страны. 1993-1997). Баку, 1997.
- Эмир-Ильясова Э.И. Азербайджан в системе международных отношений. Баку, 2000.
- Эмир-Ильясова Э.И. Геополитика во внешнеэкономических связях Азербайджанской Республики. Баку, 2003.
- Oğütücü Mehmet. Türkiyede yeni bir ekonomik və ticari diplomasi stratejisine doğru. TÜSIAB yayımları, İstanbul, 1998.
- Saray Mehmet. Yeni türk cumhuriyetleri tarihi. Ankara, Türk Tarih Kurumu yayımları, 1996.
- Sonyel Selahi R. Türk Kurtuluş savaşı ve Dış politika. Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1991.
- Suat İlhan. Türklerin jeopolitiği və Avrasyacılık. Cantekin matbaacılık ticaret ltd., şti., 2005.
- Ülkü İrfan. Bağımsızlıktan sonra Azerbeycan. Doğan kitapçılık, İstanbul, 2000.
- Yrd. Doç. Dr. Mert Bilgin. Avrasya enerji savaşları. İQ kültür sanat yayıncılık, 2005.
- Swietochowski T. Russia and Azerbaijan: A borderland in transition. N.-Y., 1995.
- Wallerstein İ. The Two Modes of Ethnic Consciousness: Soviet Central Asia in Transition. London, 1973.

7-ci mövzu

Azərbaycanın xarici siyasətində Asiya istiqaməti

- Asiya qitəsi ölkələrinin ümumi xarakteristikası və müasir dünya siyasətində yeri; ərazi, əhali və geosiyasi vəziyyəti;
- Azərbaycanın xarici siyasətində Asiya ölkələrinin yeri və rolu;
- Çinin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini tanıması (27 dekabr 1991) və diplomatik münasibətlərin qurulması (2 mart 1992);
- Azərbaycanla Çin arasında «Dostluq münasibətlərinin inkişafı haqqında» memorandumun və digər sənədlərin imzalanması;
- Çinin Ermənistana 8 ədəd “Tayfun” tipli raket satması və bunun Çin-Azərbaycan münasibətlərinə təsiri (1999-cu il); Yaponiya dünyanın qüdrətli iqtisadi mərkəzlərindən biri kimi; Azərbaycanın Yaponiya ilə əlaqələrini zəruri edən amillər;
- Yaponiyanın Azərbaycandakı maraqları;
- Yaponiya ilə Azərbaycan arasında dostluq və tərəfdaşlıq haqqında Birgə bəyanat»ın və Azərbaycan Respublikası ilə Yaponiya arasında ticarət və iqtisadiyyat sahəsində əməkdaşlıq haqqında bəyanatın imzalanması;
- İndoneziyanın Azərbaycanla diplomatik əlaqələr qurması;
- İndoneziya-Azərbaycan münasibətlərində İslam faktoru;
- Azərbaycan-Malayziya münasibətlərində İslam faktoru; beynəlxalq təşkilatlarda Malayziya-Azərbaycan əməkdaşlığı.
- Filippinlə diplomatik münasibətlərin qurulması;
- Koreya respublikaları ilə diplomatik əlaqələrin qurulması;
- Cənubi Koreya şirkətlərinin Azərbaycanda fəaliyyəti;
- İki ölkə - Azərbaycan-Hindistan arasında diplomatik münasibətlərin qurulması; beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq;

- Pakistan Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan ilk dövlətlərdən biri kimi (12 dekabr 1992);
- BMT-də Pakistanın sədrliyi ilə Azərbaycanla bağlı 822 sayılı qətnamənin (Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü ilə bağlı) qəbul edilməsi (30 aprel 1993);
- Pakistanın Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsində tutduğu prinsiplial mövqeyi;
- Əfqanıstanla diplomatik əlaqələrin qurulması (16 noyabr 1994);
- Əfqanıstanda Azərbaycanın sülhməramlı qüvvələrinin iştirakı;

- Abutalıbov R. Azərbaycan-Fransa əməkdaşlığı yolları Azərbaycanın beynəlxalq çoxtərəfli əlaqələrində Bakının rolu. Bakı, 1997.
- Azərbaycan 1993: Anarxiyadan sabitliyə. Bakı, 2000.
- Azərbaycan 1994: Milli dövlətçilik sınaq qarşısında. I-II hissə. Bakı, 2002.
- Azərbaycan 1995: Qarşıdurmadan milli həmrəyliyə. I-III hissə. Bakı, 2005.
- Azərbaycan BMT ailəsində. Bakı, 2000.
- Azərbaycan Respublikası 1991-2001. Bakı, 2001.
- Azərbaycan-Almaniya: Respublikamız Avropa ölkələri ailəsində öz mövqeyini möhkəmləndirir. Bakı, 1996.
- Azərbaycan-Böyük Britaniya: əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq (1991-2001). Bakı, 2001.
- Azərbaycan-Çin: diplomatik əlaqələrin qurulmasının 10 ili. Bakı, 2002.
- Azərbaycan-Çin: dostluq sərhədləri aşır. Bakı, 2000.
- Azərbaycan-Fransa: əməkdaşlığın genişlənməsinə mühüm töhfə. Bakı, 1997.

- Azərbaycanın Avropa dövlətləri ilə münasibətlərinə dair sənədlərin siyahısı. Bax: Həsənov Ə.M. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa ölkələri və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998.
- Аббасбейли А., Аббасбейли Э. Гейдар Алиев и мировая политика. Баку, 1997.
- Аббасбейли А., Гасанов А. Азербайджан в системе международных и региональных организаций. Баку, 1999.
- Актуальные проблемы Европы: экономика, политика, идеология. Вып.1. Москва, 1991.
- Бжезинский З. Великая шахматная доска. Москва, 1999.
- Гаджиев К.С. Геополитика. Москва, 1997.
- Гренвил Дж. История XX века. Люди, события, факты. Пер. с англ. Москва, 1999.
- Гусейнова У. Азербайджан - США. Перспективы сотрудничества (90-е годы). Баку, 2000, 176 с.
- Дергачев В. Геополитика. Киев, 2000.
- Ali Faik Demir. Türk dış politikası perspektifinden Güney Kafkasya. Bağlam yayıncılık, 2003.
- Çeçen Anıl. Atatürk ve Avrasya, İstanbul, Cumhuriyet Yayınları, 1999.
- Çiloğlu Fahrettin. Rusiya Federasyonunda ve Transkafkasyasda etnik çatışmalar. Sinatle yayınları, İstanbul, 1998.
- Dış Basın ve Türkiye Bülteni, 6-7 Mayıs 1997.
- Kafkasya ve Azerbeycanın dünü – bugünü və yarını. İstanbul, Harp Akademileri Basımevi, 1995.
- Kocabaş Süleyman. Kuzeyden gelen tehdit. Türk-Rus mücadelesi. İstanbul, Vatan yayınları, 1990.
- Kumkale Tahir Tamer. Tarihten günümüze türk-rus ilişkileri. İstanbul, İrfan yayınevi, 1997.
- «Washington Times». 15.07. 2004.
- Goltz N. Azerbaijan Diary: A Rogue Reportes Adventures in an Oil-rich, War-torn, Post-Soviet Republic. N.-Y., 1998.

8-ci mövzu

Yaxın, Orta Şərq dövlətləri və Azərbaycan

- Azərbaycanın xarici siyasətində İslam faktoru; dünya siyasətində İslam dövlətlərinin yeri və rolu; coğrafi-siyasi yaxınlıq;
- Ərəb ölkələri ilə diplomatik münasibətlərin qurulması;
- Azərbaycanda İraq, Misir, Liviya və Səudiyyə Ərəbistanının səfirliklərinin fəaliyyəti;
- Azərbaycan Respublikasının Səudiyyə Ərəbistanı, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Misirdə səfirliklərinin fəaliyyətə başlaması;
- İordaniyanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (28 dekabr 1991);
- İslam Konfransı Təşkilatının Kasablanka Zirvə görüşündə iki dövlət başçısının görüşü (13 dekabr 1994);
- Kral Hüseyin qardaşı, şahzadə Həsən bin Talalın başçılığı ilə İordaniya nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri zamanı iki ölkə arasında iqtisadiyyat, mədəniyyət və elm sahəsində əlaqələrin inkişafı perspektivlərinin müzakirəsi (6-7 iyun 2000);
- Azərbaycanın İslam dünyası ilə əlaqələrində Səudiyyə Ərəbistanının rolu;
- Azərbaycan Prezidenti H.Əliyevlə Səudiyyə Ərəbistanı kralı Fəhd ibn Əbdüləziz əl-Səud ilə görüşü; iki ölkə arasında əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə;
- İslam Konfransı Təşkilatının Zirvə görüşlərində iki ölkə rəhbərliyi arasında keçirilən çoxsaylı görüşləri;
- Səudiyyə Ərəbistanının beynəlxalq və dini təşkilatlarda Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı tutduğu ədalətli mövqe;
- Azərbaycanla Suriya arasında əməkdaşlığın BMT və İslam Konfransı Təşkilatı (İKT) çərçivəsində həyata keçirilməsi;

- İKT-nin Tehranda keçirilən VIII Zirvə toplantısında Suriya prezidenti Hafız əl-Əsəd ilə Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin görüşü (dekabr 1997);
- İraqın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (2 yanvar 1992); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (30 mart 1992);
- Azərbaycan-İraq münasibətlərinin İraqa qarşı tətbiq olunan BMT sanksiyaları ilə məhdudlaşması;
- İraqın İKT çərçivəsində Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləməsi;
- Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması və iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (1 sentyabr 1993);
- İKT-nin Kasablankada keçirilən Zirvə toplantısında Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin prezidenti Şeyx Zaid bin Sultanla görüşü (13-15 dekabr 1994);
- Azərbaycanla Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında ticarət əlaqələrinin genişlənməsi;
- Livanın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (30 dekabr 1991); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (18 sentyabr 1992);
- beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq;
- Qatarın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması; iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (14 sentyabr 1994); beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq;
- Küveytin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması; iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (7 oktyabr 1994); beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq;
- Küveyt Milli Məclisi ilə Azərbaycan Milli Məclisi arasında əməkdaşlıq; Azərbaycan-Küveyt parlamentlərarası dostluq qrupunun fəaliyyəti;
- İsrailin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması;

- Azərbaycanın beynəlxalq yəhudi lobbisi ilə isti münasibətlərini şərtləndirən amillər;
- beynəlxalq konfrans və tədbirlərdə yəhudi lobbisinin Azərbaycana təsirli dəstəyi.

- Azərbaycanın beynəlxalq çoxtərəfli əlaqələrində Bakının rolu. Bakı, 1997.
- Azərbaycan-Pakistan əlaqələri, bax: Heydər Əliyev və Şərq. Birinci kitab. Bakı, 2002, səh.353-359.
- Birlikdə yeni əsrə doğru. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin ABŞ-a rəsmi səfəri, 27 iyul – 7 avqust 1997-ci il. Bakı, 1998.
- Əhmədov E. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 1998.
- Əhmədov M. Azərbaycan-Çin münasibətlərinin strategiyası və perspektivləri. Bakı, 1999.
- Əliyev H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir. I-XII kitablar. Bakı, 1996-2005.
- Əzimli A. Azərbaycan-NATO münasibətləri (1992-2000). Bakı, 2001.
- Heydər Əliyev Azərbaycana dünyaya tanındı. Tərtibçilər: N. İbrahimov, İ. Şükürov. Bakı, 1994.
- Heydər Əliyev və Şərq. Beş cildə. Tərtibçilər: Q.Allahverdiyev və V.Sultanzadə. Bakı, 2002.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın ABŞ və Avropa dövlətləri ilə münasibətləri (1991-1996). Bakı, 2000.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa ölkələri və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycan-ABŞ: Anlaşılmaz münasibətlərdən strateji tərəfdaşlığa doğru (oktyabr 1991- avqust 1997). Bakı, 1997.

- Həsənov Ə.M. Azərbaycan-ABŞ: qarşılıqlı mənafeələr strateji tərəfdaşlıq tələb edir. Azərbaycan məktəbi. 1997. №24, s.4-16.
- Hüseynova H. Azərbaycan Avropa inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997). Bakı, 1998.
- Hüseynova H. Azərbaycan Avropaya inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997-ci illər). Bakı, 1998.
- İsmayılov F. Qarabağ konfliktini ABŞ-ın qlobal siyasəti kontekstində. Bakı, 2001.
- Дугин А. Основы геополитики. Геополитическое будущее России. Мыслить пространством. Москва, 1999.
- Дугин А. Основы геополитики. Москва, 1997.
- Кредер А.А. Новейшая история. XX век. Москва, 1997.
- Международные отношения как объект изучения. Москва, 1993.
- Нартов Н.А. Геополитика. Учебник. Москва, 1999.
- Независимый Азербайджан: новые ориентиры. Москва, 2000.
- Поздняков Е.А. Геополитика. Москва, 1995.
- Современные международные отношения. Учебник. Под ред. А.В.Торкунова. Москва, 2000.
- Тихонравов Ю.В. Геополитика. Москва, 1998.
- Цыганков П.А. Международные отношения. Москва, 1996.
- Чернявский С.И. Закавказье в планах Вашингтона. Свободная мысль, 1999, №7, 56-61 с.
- Чернявский С.И. Новый путь Азербайджана. Москва, 2002.
- Шукюров И. Дипломатия мира. (Об итогах визитов Президента Азербайджанской Республики Гейдара Алиева в зарубежные страны. 1993-1997). Баку, 1997.
- Эмир-Ильсова Э.И. Азербайджан в системе международных отношений. Баку, 2000.
- Эмир-Ильсова Э.И. Геополитика во внешнеэкономических связях Азербайджанской Республики. Баку, 2003.

- Oğütücü Mehmet. Türkiyede yeni bir ekonomik və ticari diplomasi strategiyasına doğru. TÜSIAB yayımları, İstanbul, 1998.
- Saray Mehmet. Yeni türk cumhuriyetleri tarihi. Ankara, Türk Tarih Kurumu yayımları, 1996.
- Sonyel Selahi R. Türk Kurtuluş savaşı ve Dış politika. Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1991.
- Suat İlhan. Türklerin jeopolitiği və Avrasyacılık. Cantekin matbaacılık ticaret ltd., şti., 2005.
- Ülku İrfan. Bağımsızlıktan sonra Azərbaycan. Doğan kitapçılık, İstanbul, 2000.
- Yrd. Doç. Dr. Mert Bilgin. Avrasya enerji savaşları. İQ kültür sanat yayıncılık, 2005.
- Swietochowski T. Russia and Azerbaijan: A borderland in transition. N.-Y., 1995.
- Wallerstein İ. The Two Modes of Ethnic Consciousness: Soviet Central Asia in Transition. London, 1973.

9-cu mövzu

Azərbaycanın xarici siyasətində Afrika ölkələri

- Afrika qitəsi ölkələrinin geosiyasi xarakteristikası və müasir dünya siyasətindəki rolu;
- Misirlə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (27 may 1992);
- Misirin beynəlxalq və dini təşkilatlarda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləməsi;
- Əlcəzairin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (26 dekabr 1991); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (22 aprel 1992);
- beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.
- Livianın Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (30 dekabr 1991);

- Livianın beynəlxalq, regional və dini təşkilatlarda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləməsi;
- Mərakeşin Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması (26 dekabr 1991); iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulması (25 avqust 1992);
- beynəlxalq və dini təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq; iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu.
- Azərbaycanın digər İslam ölkələri - Qəmər Adaları Birliyi, Sudan Respublikası, Seneqal Respublikası, Tunis, Mavritaniya İslam Respublikası, Burkina Faso və Cibuti Respublikaları ilə münasibətləri.
- Afrika qitəsinin qeyri-müsəlman ölkələri ilə münasibətlər: Cənubi Afrika Respublikası; Anqola Respublikası; Nigeriya Federativ Respublikası və başqaları.

- Abutalıbov R. Azərbaycan-Fransa əməkdaşlığı yolları Azərbaycanın beynəlxalq çəxtərəfli əlaqələrində Bakının rolu. Bakı, 1997.
- Azərbaycan 1993: Anarxiyadan sabitliyə. Bakı, 2000.
- Azərbaycan 1994: Milli dövlətçilik sınaq qarşısında. I-II hissə. Bakı, 2002.
- Azərbaycan 1995: Qarşılıqlı milli həmrəyliyə. I-III hissə. Bakı, 2005.
- Azərbaycan BMT ailəsində. Bakı, 2000.
- Azərbaycan Respublikası 1991-2001. Bakı, 2001.
- Azərbaycan-Almaniya: Respublikamız Avropa ölkələri ailəsində öz mövqeyini möhkəmləndirir. Bakı, 1996.
- Azərbaycan-Böyük Britaniya: əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq (1991-2001). Bakı, 2001.
- Azərbaycan-Çin: diplomatik əlaqələrin qurulmasının 10 ili. Bakı, 2002.

- Azərbaycan-Çin: dostluq sərhədləri aşır. Bakı, 2000.
- Azərbaycan-Fransa: əməkdaşlığın genişlənməsinə mühüm töhfə. Bakı, 1997.
- Azərbaycanın Avropa dövlətləri ilə münasibətlərinə dair sənədlərin siyahısı. Bax: Həsənov Ə.M. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa ölkələri və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998.
- Аббасбейли А., Аббасбейли Э. Гейдар Алиев и мировая политика. Баку, 1997.
- Аббасбейли А., Гасанов А. Азербайджан в системе международных и региональных организаций. Баку, 1999.
- Актуальные проблемы Европы: экономика, политика, идеология. Вып.1. Москва, 1991.
- Бжезинский З. Великая шахматная доска. Москва, 1999.
- Гаджиев К.С. Геополитика. Москва, 1997.
- Гренвил Дж. История XX века. Люди, события, факты. Пер. с англ. Москва, 1999.
- Гусейнова У. Азербайджан - США. Перспективы сотрудничества (90-е годы). Баку, 2000, 176 с.
- Дергачев В. Геополитика. Киев, 2000.
- Ali Faik Demir. Türk dış politikası perspektifinden Güney Kafkasya. Bağlam yayıncılık, 2003.
- Çeçen Anılı. Atatürk ve Avrasya, İstanbul, Cumhuriyet Yayınları, 1999.
- Çiloğlu Fahrettin. Rusiya Federasyonunda ve Transkafkasyasda etnik çatışmalar. Sinatle yayınları, İstanbul, 1998.
- Dış Basın ve Türkiye Bülteni, 6-7 Mayıs 1997.
- Kafkasya ve Azerbeycanın dünü – bugünü və yarını. İstanbul, Harp Akademileri Basımevi, 1995.
- Kocabaş Süleyman. Kuzeyden gelen tehdit. Türk-Rus mücadelesi. İstanbul, Vatan yayınları, 1990.
- Kumkale Tahir Tamer. Tarihten günümüze türk-rus ilişkileri. İstanbul, İrfan yayınevi, 1997.
- «Washington Times". 15.07. 2004.

- Goltz N. Azerbaijan Diary: A Rogue Reporters Adventures in an Oil-rich, War-torn, Post-Sovie

10-cu mövzü

Azərbaycanın MDB dövlətlərilə münasibətləri

- Azərbaycanın Müstəqil Dövlətlər Birliyinə qatılması: baxışlar, məqsədlər, ilkin nəticələr, perspektivlər.
- Azərbaycan-Rusiya münasibətləri yeni tarixi-geosiyasi şəraitdə.
- Regionda Rusiya-Ermənistan-İran qütbləşməsi və Azərbaycanın maraqları, mövqeyi.
- Postsovet məkanı dövlətlərində Azərbaycan diasporası.
- «Qafqaz Evi» uğrunda mübarizədə yeni mərhələ.
- Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri.
- MDBdaxili münasibətlərdə yeni istiqamət: GUAMÖ.
- Azərbaycan-Ukrayna strateji əməkdaşlığı.
- «Böyük İpək Yolu»nun bərpasına dair beynəlxalq Bakı konfransı.

* * *

- «Авропа-Қафқаз-Асия» дәһлизинин инкiшәфи үзрә бейнәлхәлқ нәқлиyyат һаққинда әсәс çөхтәрәfli сәзиш вә Бәкi Бөyәннәмәси. – «Азәрбаyсан» қәзети, 10 сентyабр 1998-сi ил.
- Стратегический курс РФ с государствами-участниками СНГ. – Дипломатический вестник, октябрь 1995 г.
- Г.Киссинджер. Дипломатия. Москва, 1997, XXXI фәsil.
- Z.Nəcəfov. Azərbaycanın milli təhlükəsizlik problemləri: nəzəri məsələlər. – «Бейнәлхәлқ һәyәт» jurnalı, 1998, №3-4.
- Qafqaz: tarix, müasirlik və geosiyasi perspektivlər. Bakı, 1998.
- И.Зардәрян. О Великом Шелковом Пути. – «Центральная Азия и Кафқаз» jurnalı, 1999, №4-5.
- А.Гегешидзе. Еще раз о Великом Шелковом Пути. – «Центральная Азия и Кавказ» jurnalı, 1999, №3-4.

- Россия-Армения-Иран: диалог цивилизаций. – «Центральная Азия и Кавказ» журналі, 1999, №4(5).
- N.Əlibəyova. Bakı-AR və Ukrayna qarşılıqlı əlaqələrinin inkişafının təşəbbüsçüsüdür. – Azərbaycanın beynəlxalq çəxtərəfli qarşılıqlı əlaqələrində Bakının rolu. Bakı, 1997, s.174-179.
- H.Hüseynova. Azərbaycan Avropa inteqrasiya prosesləri sisteminə (1991-1997). Bakı, 1998, s.68-103.
- Ч.Ртвеладзе. О Великом Шелковом Пути. – «Центральная Азия и Кавказ», 1999, 3(4), с.170-181.

11-ci mövzu
Dünya ölkələrinin enerji siyasəti və Azərbaycanın
neft strategiyası

- Azərbaycan nefti uğrunda mübarizənin yeni mərhələsinin səciyyəsi.
- Beynəlxalq neft müqavilələri və xarici orientasiya məsələləri.
- Azərbaycan neftinə dair ilk beynəlxalq müqavilə («Əsrin müqaviləsi»).
- Beynəlxalq neft müqavilələri: siyasi maraqlar və iqtisadi mənafeələr.
- «Neft diplomatiyası» tarixinin beynəlxalq müqavilələr ili: 1998.
- Xəzərin statusu ətrafında diplomatik çəkişmələr.
- Neftin nəqli marşrutları ətrafında diplomatik mübarizə.
- Strateji (əsas ixrac) neft kəməri məsələsi: Bakı-Ceyhan marşrutu və onun variantları.
- «Neft diplomatiyası»nın ilkin nəticələrinə və Azərbaycanın gələcəyində neftin roluna dair baxışlar.

* * *

- Beynəlxalq neft müqavilələrinə dair sənədlər. – Baxın: E.Nəsirov. Azərbaycan nefti və beynəlxalq müqavilələr (1991-1999). Bakı, 1999, s.80-95.
- Bakı-Tbilisi-Ceyhan Əsas İxrac Kəməri haqqında İstanbul sazişi. – «Azərbaycan» qəzeti, 20 dekabr 1999-cu il.
- M.Əhmədov. Azərbaycan: yeni neft erası və beynəlxalq siyasət. Bakı, 1997.
- В.Шорохов. Нефть и политика Азербайджана. Москва, 1997.
- E.Nəsirov. Azərbaycan nefti və beynəlxalq müqavilələr (1991-1999). Bakı, 1999.
- E.Şahbazov və b. Heydər Əliyev və Azərbaycan neftinin inkişafı. Bakı, 1997.
- N.Nəsibli. Azərbaycanın geopolitikası və neft. Bakı, 2000, s.9-129.
- H.Hüseynova. Azərbaycan Arvopa inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997). Bakı, 1998, IV fəsil.
- Т.Адамс. Нефть Каспия и политика Азербайджана. – «Бакинский рабочий» qəzeti.
- З.Бжезинский. Великая шахматная доска. Москва, 1999, IV və V fəsilər.
- Г.Кулиев. Мифы и реальности нефтяной стратегии Азербайджана. – «Центральная Азия и Кавказ» jurnalı, 1999, №4(5).
- Юсифзаде Х. Статус Каспия. Вестник МВС АР, 1996, №2-3.
- Əsrin müqaviləsi. Bakı, 1996.

12-ci mövzu

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsi və Azərbaycanın təhlükəsizlik problemləri

- Azərbaycanın təhlükəsizlik problemləri, onun həlli istiqamətində həyata keçirilən milli siyasət;

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: По центру

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

Отформатировано: Шрифт: А3
Times AzLat, полужирный

- Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının tarixi kökləri, mahiyyəti və həyata keçirilməsinin xarakterik xüsusiyyətləri;
- erməni millətçilərinin böyük Ermənistan xülyaları və onun reallaşdırılması məqsədilə həyata keçirdikləri tədbirlər;
- 80-ci illərdə SSRİ-də həyata keçirilən yenidənqurma siyasəti və erməni separatizminin başlanması;
- Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin başlanması və SSRİ rəhbərliyinin ermənipərəst siyasəti;
- Azərbaycanın xarici siyasət fəaliyyəti; Azərbaycan torpaqlarının işğalı və onun nəticələri;
- Azərbaycan rəhbərliyinin Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə qarşı beynəlxalq mübarizəsi; məsələnin BMT səviyyəsinə çıxarılması; BMT Təhlükəsizlik Şurasının 7 bəyanatı və 4 qətnaməsinin qəbul olunması (822, 853, 874, 884 iyul-noyabr 1993);
- Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin ATƏT səviyyəsinə çıxarılması üçün Azərbaycan rəhbərliyinin fəaliyyəti;
- İslam Konfransı Təşkilatı və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ problemi;
- Avropa İttifaqının münaqişəyə yanaşması və onun həlli istiqamətində göstərdiyi fəaliyyət

* * *

- «Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında» Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Fərmanı. «Azərbaycan» qəzeti, 27 mart 1998-ci il.
- Heydər Əliyev və Şərq. V cild. Tərtibçilər: Allahverdiyev Q. və Sultanzadə V. Bakı, 2005.
- ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlərinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla nizamlanmasına dair təklifləri, «Xalq qəzeti», 21 fevral 2001-ci il.
- Axundov N., Qasımov M. Azərbaycan və beynəlxalq parlament təşkilatları. Bakı, 1996, 88 s.

- Məmmədov A. Beynəlxalq münasibətlər. Bakı, 2002, 206 s.
- Azərbaycan beynəlxalq aləmdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1993-1998-ci illərdə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar I-IV cildlər. Bakı (c.I, 1996, 268 s.; c. II, 1997, 761 s.; c. III, 1998, 776 s.; c. IV, 1999, 520 s.).
- Azərbaycan Parlamenti və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 2004.
- Azərbaycan Respublikası 1991-2001. Bakı, 2001.
- Dağlıq Qarabağ: Zəka qalib gələcək (sənədlər və materiallar). Bakı, 1989, s.316-318.
- Dövlət başçılarının Helsinki görüşü. Helsinki, 08-10 iyul 1992: Sənədlər və materiallar, Bakı, «Şərq-Qərb», 1992, 40 s.
- Əhmədov E. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 1998, 137 s.
- Əhmədov E. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 1998.
- Əliyev H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir. I k., 1997, 597 s.; II k., 1997, 588 s.; III k., 1997, 479 s.; IV k., 513 s.; V k., 1998, 490 s.; VI k., 1998, 501 s.; VII k., 1998, 509 s.; VIII k., 1998, 472 s.; IX k., 2000, 453 s.; X k., 2002, 464 s., XI k., 2003, 458 s., XII k., 2004, 432 s., XIII k., 2004, 520 s.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycan və ATƏT: Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi və Dağlıq Qarabağ problemi ümumavropa təhlükəsizliyi fonunda. Bakı, 1997, 80 s.
- Həsənov Ə.M. Azərbaycanın ABŞ və Avropa dövlətləri ilə münasibətləri (1991-1996). Bakı, 2000, 368 s.
- Qasımov M. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sisteminə (1991-1995). Bakı, 1996, 140 s.
- Qasımov M. Azərbaycanın xarici siyasəti (konsepsiya məsələləri). Bakı, 1997, 124 s.

- Quluzadə V. Gələcəyin üfüqləri (Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti barədə mülahizələr, müsahibələr, şərhlər). Bakı, 1999, 286 s.
- AN Faik Demir. Türk Dış politikası perspektifinden Güney Kafkasya. Ankara, 2003, 358 s.
- Atilla İlhan, Suat İlhan. Türklerin jeopolitiği ve Avrasyacılık. Ankara, 2005, 223 s.
- Çiloğlu Fahrettin. Rusya Federasyonunda ve Transkafkasyada etnik çatışmalar. İstanbul, 1998.
- Алиев И.Г. Нагорный Карабах: история, факты, события. Баку, 1989, 104 с.
- Аракелов Р.К. Нагорный Карабах: виновники трагедии известны. Баку, 1991, 92 с.
- Заключительный Акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе. Хельсинки, 30 июля-1 августа 1975 г. М., «Международные отношения», 1987, 96 с.
- Наджафов Э. Южный Кавказ: тернистый путь к безопасности. Москва, 2005, 266 с.
- Эмерсон М. Подходы к стабилизации на Кавказе. - www.poli.vub.ac.be.

13-cü mövzu

Ermənistanın Azərbaycana qarşı təgavüzkarlığına son qoymaq uğrunda diplomatik mübarizə

- Münaqişənin beynəlxalq təşkilatların vasitəçiliyi ilə həllinə dair baxışlar.
- BMT Təhlükəsizlik Şurasının «Dağlıq Qarabağda vəziyyətə dair» qətnamələri.
- ATƏT-in Minsk Qrupunun fəaliyyətinə dair.
- ATƏT-in Budapeşt və Lissabon sammitlərində Azərbaycan-Ermənistan diplomatik qarşdurması.
- NATO və Dağlıq Qarabağ münaqişəsi.

- Avropa Şurasının strukturlarında Dağlıq Qarabağa dair məsləhətləşmələr.
- İKT və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi (müharibəsi).

* * *

- Сборник документов международных организаций и форумов, совещаний и форумов по армяно-азербайджанскому конфликту. 1992-1995. Баку, 1996.
- Бeynəlxalq təşkilatların Dağlıq Qarabağa dair qəbul etdiyi sənədlər. – Baxın: E.Əhmədov. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 1998, s.109-137.
- АТƏТ Минск Qrupu həmsədrlərinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla nizamlanmasına dair təklifləri. – «Xalq qəzeti», 21.II.2000-ci il.
- Lissabonskiy sammit – 1996. Baku, 1997.
- H.Hüseynova. Azərbaycan Avropa inteqrasiya prosesləri sistemində (1991-1997). Bakı, 1998, II fəsil.
- Ə.Həsənov. Azərbaycanın xarici siyasəti: Avropa istiqaməti və ABŞ (1991-1996). Bakı, 1998, IV fəsil.
- E.Əhmədov. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 1998.
- İ.Musayev. Böyük dövlətlər və «erməni məsələsi», I hissə, Bakı, 2002.
- M.Qasimov. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində (1991-1995). Bakı, 1996.
- В.Гулузаде. Лиссабонский саммит ОБСЕ – миф и реальность. – «Зеркало» газета, 1999, №3-5.
- И.Шукуров. Будапештский саммит. Баку, 1995.
- М.Фейгин. Закавказский узел. – «Новый мир» журналі, 1998, №9.